

QD MELEKEW
SITANE-JINEW

11 / 1992

1000

KUNNAFONI DOW

Billy Graham ye liburu dò sèbèn mèlèkè kow kan. A ka liburu la, a ye nin kuma fò: <<Ne tun b'a fè ka waajuli dò labèn mèlèkè kow kan, nka ne ma liburu si sòrò min sèbèna nin ko kan.>> A ko fana, ko a ye nyininkaliw kè k'a sòrò ko fèn bèrè ma sèbèn nin ko kan k'a jèya k'a mèn.

O la, a y'a latigè ka liburu dò sèbèn ka Ala ka Kuma jèya mògòw ye mèlèkèw ko la. O tògò ko Les Anges. Karamògòba Dr. René Pache ye liburu dò sèbèn ko L'Au-Delà. Olu filla bèe kèra nin liburuni ka kalan ju sigilan ye.

Bi fana, mògò caman bè nyininkaliw kè Ala ka mèlèkèw ta fan fè. Olu ye mur ye? U cogo bè di? U ka baara ye mun ye? 'Dòw bè nyininkaliw kè yala ni mèlèkè bè yen yèrè?

U bè yen. U dara Ala fè. U yèbali b'i dèmè. Siga si t'a la. I bè se ka da a la katuguni La Bible, min ye Ala ka Kuma ye jate, o de b'a fò. A fòra ko Ala b'u ci k'a ka kiri lase mògòw ma. Mèlèkèw bè Ala ka mògòw nyèminè k'u dusu saalo k'u dèmè tòorò ni gèlèya la.

Liburuni min b'i bolo, o bè tila saba ye. A tila fòlò bè kuma mèlèkèw ko la. A tila filanan bè kuma Sitanè ko la, o min ye mèlèkè bilen ye. A tila sabanan b'a ka jinèw ko fò.

Versew caman ko fòra nin liburuni la u sòrò yòrò dòròn fè. A bè nyini i fè ka i yèrè ka Kitabu ta (La Bible) k'o versew yaala k'u kalan walisa k'o ko faamu. K'o sòrò yòrò dama dòròn kalan, o tè i nafa kòsèbè.

K'i to ka nin liburuni kalan, i yèrè ka nyininkaliw na jaabi. I na nafaba ni faamuliba sòrò. Ala ka Kuma kalanni bèna i ja gèlèya k'i dusu saalo. Siga t'a la.

Ala ka duba i ye.

MELEKEW

1. Mèlèkèw ye mun ye?

Mèlèkèw ko sèbèna Layidu Kòrò la sinyè 108 ani Layidu Kura la sinyè 165. O kòrò, a ka ca sinyè kèmè fila. Ala ka Kuma b'a jèya i ye ko mèlèkèw caman caman bè baara kè Ala ye. U bè yen ka a denw banba u ka ni la kèlè la. Efesekaw 6:12

Fèn bèe ma sèbèn Ala ka Kuma la mèlèkèw ta fan fè. Nka kalan min dira o bè labòli kè ka i ja gèlèya ka fanga di i ma tuma bèe la.

Layidu Kura waati la, mògò dòw tun tè sòn a ma ko mèlèkèw bè yen, i n'a fò minw tun bè wele ko saduseènw. Kèwalew 23:8 ko <<Saduseènw b'a fò ko suw tènà kunun, ko mèlèkè si tè yen, ko ni si tè yen.>>

Ayiwa, nin dinyè la fèn yetaw bè yen, fèn yebaliw fana bè yen. Sankolo yòrò la niw bè yen.

Billy Graham ko, <<Ka da mèlèkè la k'a sòrò ne ye dò ye, o tè, katuguni n'è ma mèlèkè si ye fòlò. Ne dara a la ko mèlèkèw bè yen katuguni La Bible (Kitabu) b'a fò ko mèlèkèw bè yen. La Bible ye Ala ka Kuma ye jate.>>

<<Mèlèkèw ye mun ye? U bèe tè baarakè niw ye wa? Minw bèna kisili ciyèn ta, mèlèkèw cilen bè ka olu de mago nyè.>> Heburuw 1:14.

Eglisi fa min tògò tun ko Martin Luther, ale y'a fò ko <<Mèlèkè ye fèn niman ye min farisogontan dara Ala fè ka baara kè Ala ye ka dannabaaw bèe ani Eglisi nafa.>>

Mèlèkè kòrò ko: Ala ka cidenw. Sankolo la fènw don. Kolosekaw 1:16. Ala bè u ci ka dannabaaw demè ka bari ta Sitane fè. O la,

se sòròli ye i ta ye farisogo ni dinyè ani Sitane kan. I kana siran. I kana jòrò. Ala ka cidenw bè yen k'i demè kow bèe la walisa i ka se sòrò Sitane n'a ka jinèw kan.

2. Mèlèkèw bè sigi min?

U sigi yòrò ye sankolo de ye. I ka nin versew yaala Ala ka Kuma la k'u kalan kelen kelen: Matiyu 18:10; 22:30; 28:2; Luka 2:13 fo 15; Galasekaw 1:8; 1 Masakèw 22:19.

3. Mèlèkèw cogo bè di?

U ka sebaaya ani u ka fanga ka bon. I ka Zaburuw 103:20; 2 Pière 2:11; 2 Tesaloni-nikekaw 1:7 filè. Nka u si tè se ka kè yòrò fila la tuma ni kelen na. Ala doròn bè ten.

Ala ka Kuma b'a fò ko mèlèkè kelen bèna jigin ka bò sankolo la kèlèba bannen kò. A bèna Sitane minè k'a siri ni jòlòkò ye k'a fili dingèba kòndò. O ko bè mèlèkè kelenpe ka fangaba jira an na.

Hakilitigiya

U ka hakilitigiya ka bon kosebè. 2 Samuel 14:20. Hadamadenw tè min dòn, mèlèkèw bè se ka o dò dòn. Kiraw ni cidenw ye ko nyuman minw ko fò, a ka di u ye ka o kow ye k'u dòn. 1 Pière 1:12. Nka u tè fèn bèe dòn i ko Ala. U tè Yesu nali filanan don dòn. I bè se ka Marka 13:32 kalan.

Fèn minw bè kè dugukolo kan, mèlèkèw b'u jija k'olu dòn. U bè Hadamadenw ka kow dòn. Ala bè u ci ka ko dòw yèlèma siyaw ni jamanaw ka politikiki ko la fana.

Ni dannabaaw bè Kibaru Duman jènsèn tuma min na, mèlèkèw b'a jan na. Mògò mana tuubi, u bè nyagali. Kibaru Duman mana fò fèrèkènè la, ni dannabaaw y'u labèn ni delilibaw ye,

mèlèkèw bè kè yen ka Sitanè n'a ka jinèw kèlè walisa Ala ka Kuma ka jènsèn dannabali cema ni sebaaya ye.

Senumaya

U ka senu. N'o tètè, u tètè se k'u jò Ala nyè kòrò. Kèwalew 10:22. Fini jèman minw bè u la, o ye senumaya ja de ye. Matiyu 28:3.

U laminilen bè ni nòorò manamana ye i ko tile wala tasuma. A fòra Luka 9:26 la ko: <<Mògò Denkè bèna ni a yèrè nòorò ani a Fa nòorò ani mèlèkèw senumaw nòorò yé.>>

I bè se ka nin versew lajè fana: Danièl 10:6 ni Matiyu 28:3 ani Jirali 10:1.

Majigilenya ye mèlèkè kantigilaman cogo ye. K'u to Ala nyè kòrò, u b'u nyèdaw ni u senw dogo. O bè sòrò Esayi 6:2 la. U tètè sòn mògò ka u bato i ko Matigi kelenpe. I ka Jirali 19:10 ani 22:8 ni 9 filè. I man kan k'u deli i ko i bè Ala deli cogo min na. Kolosekaw 2:18.

Nka Sitanè n'a ka mèlèkèw kòni b'a fè mògòw k'u bato. U b'a fè ka kè i ko Ala. Esayi 14:12 fo 14 kalan.

Kanminèli

U bè kanminèli kè tuma bèe, yòrò nin kelen kow bèe la ni nyininkali tètè. I ka Zaburuw 103:20 ni 21 filè. Ni Matigi y'a fò ko <<I sago ka kè dugukolo kan, i ko a bè kè sankolo la cogo min na,>> Matiyu 6:10 la, a tun bè kanminèli jumèn ma sankolo la, ni mèlèkèw tà tètè?

Mèlèkèw ye cèw ye wa? Walima musow ye? Yesu ko, <<Suw mana kunun, cèw tènà musow furu, musow tènà di cèw ma, nka u na kè i ko sankolo la mèlèkèw.>> Matiyu 22:30 ani Luka 20:35, 36. U tètè den sòrò fana.

4. Mèlèkèw b'u yèrèw jira Hadamadenw la wa?

Mèlèkèw ye fèn nimanw ye nka waati dòw la u farisogolama b'u jira walisa ka Ala ka ci dò dafa. U bè se ka kè Hadamaden cogoya ye. U bè se ka kè fèn wèrèw ye. O jirali ko bè sòrò Ala ka Kuma la.

I hakili b'a la ko Yesu batiselen kò, Ni Senu farikoloma jiginna a kan i ko jènèntuban Luka 3:22. Ni Ala Ni Senu tun bè se k'o kè, a mèlèkèw fana bè se k'o kè n'a fòra u ye k'o kè walisa ka A ka ci dò dafa.

Ka Danièl (Danièl 6:22) to waraw cèma dingè kòndò, a ye mèlèkè cilen ye. Yesu kununnen kò, mèlèkèw minw ye kaburu yèlè, o lu yera Yesu ka kalandenw fè, Matiyu 28:3,4. U kumana u fè fana. Ninw y'a dòndò ko u kèra mèlèkèw ye.

Ni mèlèkèw bè mògòya cogo ta, u bè taama ka kuma i ko mògò. U bè se ka dumuni kè fana. Jenèse 18:1, 2.

Dòw bè miiri ko mèlèkèw bè dumuni kè sankolo la fana. Waati dòw selen ka Israèldenw to kungoko'lo kòndò, Ala ye sankolo daw yèlè ka sankolo'la nyò di u ma k'u balo, o min kèra manè ye. Zaburuw 78:23-25 filè.

Kira Eli, n'a bolila k'i dogo Jezabèl nyè tuma min, a fari fagara degun ni sègèn ni kungò bolò. Ayiwa, Ala ye mèlèkèw dò ci a ma ni dumuni ye sinyè fila. Eli y'o dun k'i wuli ka taama jan kè. A ma dumuni kè tun fo su binaani ani tile binaani ka tèmèn. A bè i n'a fò a y'o kè o dumuni fila barika la.

Ayiwa, walisa mèlèkèw niman ka se ka kuma Hadamadenw fè, a bè mògòya cogo ta. Tuma dòw la, ni a b'a yèrèw jira tuma min na, mògòya cogo bè ye a la o tuma la. O kò, a bè a yèrèw cogo jira a ka cikan dafali fè. O la, i b'a kalan Heburuw 13:2 la ko, <<Mògò dòw ye mèlèkèw lajigin ten, k'a sòrò u ma o dòndò.>>

Sinyè dòw la, hali k'a sòrò mògòya cogo bè u la, u bè u yèrèw jira ni sankolo nòorò ye. Minw bè u ye, olu bè siran kosebè. Danièl 10:5-8 ani Jirali 10:1-3.

O cogo la, Elise kelenpe y'a dòn ko sankolo kèlèbolo ni sow ni wotorow ye kulu yòrò bèe fa walisa a ka mara hère la. A y'a fò a ka baaraden sirannen ye ko, << I kana siran katuguni an nyinw ka ca ka tèmèn olu nyinw kan.>> A ye Ala deli ka a ka baaraden nyèw yèlè k'o mèlèkèw caman ye. I bè se k'o kalan 2 Masakèw 6:13-17 la.

I t'u ye wo, i b'u ye wo, i k'a dòn ni sigasiga tè ko Ala bè a ka mèlèkèw bila ka taa a dannabaaw lamini. U bè i kèrèfè, u bè i kòfè, u bè i nyèfè. U bè yen k'i mara ka i demè ka Sitanè n'a ka jinèw kèlè.

5. Mèlèkèw ka ca wa?

Mèlèkèw damadònbali don. Danièl y'o ko fò sura 7:10 la. Elise ni a ka baaraden ye o ye, 2 Masakè 6:16-17 la. Zaburuw 68:18.

Yesu bange tuma, saga gènnaw ye mèlèkè kulu caman kan mèn minw tun bè Ala tanu, Luka 2:13. Ni Yesu tun b'a fè k'a yèrè kisi a juguw boìo, a tun bè se ka mèlèkè waa tan sigi yòròma tan ni fila wele. Matiyu 26:53.

Heburuw Kitabu sèbènnikèla bè kuma mèlèkè jamaba damadònbali ko la, 12:22. Fana, ciden Yuhana ye yeli kè. A ye mèlèkè caman kan mèn. O bè sòrò Jirali 5:11 la.

6. Mèlèkèw ka kuntigiya ko bè cogo di?

Ni i bè mèlèkèw ko kalan Ala ka Kuma la, i b'a faamu jona ko danfara bè u ni nyògòn cè kuntigiya ni nòorò ta fan fè. Kuma dòw fòra min bè u ka kuntigiya ko jèya an ye.

Olu dòw filè: serubènw, serafenw, masayaw, matigiyaw, kuntigiyaw ani fangaw.

Yesu bè u bèe kun na: (I ka Kolosekaw 1:16 filè ani Efesekaw 1:21 ni i Pièrè 3:22.)

Ni juguw bèe tè kelen ye fana. Ciden Paul kumana kuntigiyaw ni fangaw ko la Sitanè ka sebaayaw ta fan fè.

Efesekaw 6:12 b'a jèya ko olu bè bari ta ni an ye. Nka Krìsita ye se sòrò olu kan gengenjiri saya de la, Kolosekaw 2:15. O la, i kana siran. Se sòròli ye dannabaa ta ye olu bèe kan, katuguni mèlèkèw bè yen ka i demè o kèlè kèli wo bari tali la.

Mèlèkèba Misèl

Fòlò ye Mèlèkèba Misèl ye. A bè wele ko <<kuntigibaw la kelen>>. A bè i n'a fò ale bè mèlèkè tòw kun na. A kelenpe de bè wele mèlèkèba ye. A tògò kòrò ko <<min bè i ko Ala>>. I bè se ka a ko kalan nin versew la: Jùde 9; Danièl 10:13 ani 12:1; Jirali 12:7.

Layidu Kòrò la, a kèra ko a tun ka kan ka janto Israèldenw la. A tun bè u mara k'u demè u ka kèlè la, Danièl 12:1 ani 10:21. A welela <<aw kuntigi Mikaèl>>.

Laban donw na, a bèna se sòrò kèlè belebebeba la. Mikaèl n'a ka nyinw, minw kèra mèlèkèw ye, bè Sitanè n'a ka jinèw kèlè. Dibila fangaw bèna ban o waati la. Jirali 12:7-12

Misèl (Mikaèl) kèra Ala ka ciden ye a ka sariya ni kiri ko ta fan fè.

A dira ale ma ka Yesu nali filanan nyèfò ni pèrènkamba ani Ala ka burukan ye. 1 Tesalonikekaw 4:16.

(A kòlòsi: a tògò sèbènnen bè cogo fila la Bible kura la: Misèl ani Mikaèl.)

Gabriël

Filanan, Gabriël ye Ala nèema ka ciden ye. A tògò kòrò ko <<Ala ye fanga ye.>> A ko fòra sinyè naani Ala ka Kuma la. Tuma o tuma, a cira mògòw ma ni kibarù duman ye. I ka Daniël 8:16 ni 9:21 filè ani Luka 1:19 ni 1:26.

A b'i jò Matigi nyèkòrò. Ala b'a ci ka a ka kumaba n'a ka koba latigèlen jèya. A dira Gabriël ma k'a lakali Hadamadenw ye ko Ala kèra mògò ye k'u kumabò jurumu ma.

Serafenw

Sabanan, serafen ko filè. O kòrò, <<mèlèkè tasumama>>. O tògò sèbènnna Esayi 6:1-6 la doron. Dòw bè miiri ko Jirali 4:8 bè kuma serafenw ko la fana.

U ka baara don ka Ala tògò tanu ka bari-ka d'a ye a ka cogoya kosòn. U bè Matigi ka senumaya ko fò batoli ni yèrè majiginlenya la. U bè Ala ka masasigilan san fè. (Serubèn b'a kèrè fè.) Ala b'u ci k'a ka baarakèlaw saniya.

Serubènw

Naaninan, serubènw ko fòra Ala ka Kuma la caman. Ala ka masasigilan bè u san fè. Zaburuw 80:2. U ja tun bè Israèldenw ka Alabatosoba kòrò yòrò senuma senuma bòn cètigè fini kan ani jurumu juru sara yòrò la layidu wagande san fè. Eksode 25:17-20 ni 26:31.

Dòw bilara Edèn nakòtu la ka Hadama ni Hawa bali ka dun tuguni u ka Ala kanbilalen kò. U bè nyènamaya jiri sira kòlòsi ni npan tasumama ye, Jenèse 3:22-24.

Kamanfura wòrò b'u la ani bolow ni senw. U fari yòrò bèe yè nyèkisèw ye. Walisa k'u cogoya faamu, i ka Ezekiel sùra 10 kalan. Nin sùra faamuli ka gèlen dònì, nka i b'a ye ko serubènw ni Ala ka nòorò bè taa nyògòn fè.

Serafenw ari serabènw fila bèe bè Ala tanu ka a ka nòorò ko fò tuma bèe la.

Jehova ka Mèlèkè

Jehova ka mèlèkè ko fòra Layidu Kòrò la. O kèra mèlèkè jirali kabakomaw la kelen ye. Faranfasi bè o ni tòw cè ka sabábu kè nin mèlèkè bòlen bè Matigi yèrè fè min b'i jira mògòw la. A kumana Agar fè nin cogo la ko: <<Ne na i bònson caya kosèbè.>> Jenèse 16:7,10.

Ibrahima ye mèlèkè minw lajigin, u la kelen ye denké sòròli layidu ta a ye ko: <<Siga t'a la, ne nà kòsegin ka na i fè yan san wèrè nyan tuma. A filè, i musò Saran na denké sòrò.>> Saran yèlèla. Matigi y'a fò Ibrahima ye ko: <<Mun y'a to Saran yèlèla? Ne na kòsegin ka na i ma waati latigèlen na san wèrè nyan tuma.>> O bè sòrò Jenèse 18:10,13 14,15.

Ayiwa, mèlèkè tò fila taara. U sabanan min kèra Matigi yèrè ye, o tora Ibrahima kèrè fè k'a ka delili lamèn Sodòmèta fán fè. Jenèse 18:22.

Matigi ka mèlèkè ye Ibrahima bólo minè ni a tun b'a fè k'a denké faga tuma min na. O kò; mèlèkè y'a wele k'a lajò ko <<I má ban ka i denké Kelenpe di nè ma. O de kosòn nè bè ne kali ne yèrè la, ne, ne Matigi kò tén, ko ne na duba i ye ka i bònson caya k'a masòrò i ye ne kanminè.>> Jenèse 22:11-18

Mèlèkè min ni Yakuba ye bari ta, o ko <<I ni Ala yè bari ta.>> Yakuba y'a jaabi ko, <<Ne ye Ala yè nyèda ni nyèda.>> Jenèse 32:28-30.

Matigi ka mèlèkè y' i jira Musa la k'i to tasuma la jirinni cèma, Ekisode 3:2, 4 fo 6. A y' i jira a la a kumatò i ko Ala yèrè. I ka Ekisode 13:21 ani 14:18 fana filè.

Nyèjiralan kabakoma fila wèrè filè Kiri-tigèlaw Kitabu la. Fòlò, Matigi ka mèlèkè ye

Jedeòn wele, o farifagalen y'i jaabi. O kò, a sèbènnen bè ko, Matigi y'i yèlèma a fan fè k'a fò a ye ko, <<Barika min bè i la, i ka taa n'o ye.>> Jedeòn ye kuma ta kokura ko, <<Ni ne ko diyara i ye, i ka taamashyèn dò jira ne la ko e bè kuma ne fè. I kana i yòrò janya yan na.>> Matigi y'a jaabi ko, <<Ne na te yan fo i ka kòsegin.>> Kiritigèlaw 6:12-22

A laban na, Sansòn somògòw ye Matigi ka mèlèkè ye tuma min na, u ko, <<Siga t'a la an bèna sa k'a masòrò an ye Ala ye.>> Kiritigèlaw 13:13-22. Ayiwa, Matigi ka mèlèkè ye Sansòn fakè jaabi ko, <<Mun na i bè ne tògò nyi-ninkali kè? KABAKO tògò don.>>

Nin ko fòlenw bée kosòn. Jo bè i fè ka nin nyògòna jiraliw wele ko <<Ala jiraliw>>. Siga t'a la ko Krisita sen bè Layidu Kòrò ko kèlenw na. Heburuw 1:2 b'a jèya ko a sen bè dinyè dani la.

Ciden Paul y'a jira ko a tun kèra fara nyènama ye min tugura Israèldenw nò fè ani u ye ji min o min na. 1 Korentekaw 10:4.

Kiraw kumana Krisita Ni barika la, o min tun bè u kòrò, 1 Pièrè 1:11. Ni a bè ten, a jèlen don ko Matigi ka Mèlèkè jatera Ala ye, o tun ye Krisita yèrè jirali ye.

Ala ka Kuma yòrò min b'a jira ko Matigi ka mèlèkè ye Yesu an sòròna donna ye Ala nyè kòrò, o bè sòrò Josue ko la ni Sitanè y'a sen don tuma min na. I ka Zakari 3:1-5 suma ni Jirali 12:10 ye ani 1 Yuhana 2:1-2.

7. Mèlèkèw bè baara jumèn kè ka baara kè jòn ye?

U bè baara kè Ala ye.

U ye Ala ka baarakè niw ye. Heburuw 1:14. U bè Ala kèrè fè ka a sago kè. U ye a ka baara kè nyògòn ye fana.

U ye sariya di Musa ma Sinayi kulu kan. I ka Galasikaw 3:19 ani Kèwalew 7:53 filè.

U bè mògò dòw kisi ka kiritigè dòw kan ka kènyè ni Ala ka ci fòlen ye. Laban dòn na, u bèna Ala ka kiri laso mògòw ma minw banna Ala ka kanuya la.

A dira u ma ka Ala ka kiritigèli ko nyè-fò dinyè mògòw bée nyèna. I bè se ka Jenèse 19:15 fo 22 kalan ani 2 Samuèl 24:16 ni Jirali 7:2 ni 8:6 fo 12.

Zaburuw 103:20 ko u bè Ala sago kè.

U sen bè siyaw ka kuntigiya kow nyèna-bòli la. Mèlèkèw ye siya dòw demè i n'a fò Israèl siya. I ka Danièl 12:1 filè. Danièl 10:13, 20, 21; 11:1 bè u demèli ko fò Perse ani Medi ni Grèkiw (Javan) ta fan fè. U bè bari ta ni juguw fè minw b'a fè ka o siyaw tinyèn.

Jamanaw wala siyaw ta fan fè, mèlèkèw bè Ala ka kiri latigèlen labi u kan, minw ma Ala kan minè. O bè sòrò Ala ka Kuma la. I hakili jigin Sodòmè ni Gomòrè ko la ani Babylonè ni Ninivè.

Mèlèkèw bè Sitanè ni a ka kèlèbolow kèlè fo ka se sòrò u kan, Jirali 12:7-9. Dò bèna Sitanè siri k'a kerun dingè dunba kòrò laban don na, Jirali 20:1-2.

K'u lajèlen to Ala nyè kòrò, u bè Ala bato k'ale bonya tuma bée. Jirali 5:11 ani Danièl 7:10 lajè.

U bè baara kè Yesu ye.

Tuma bée mèlèkèw tun bè Yesu kèrè fè ka baara kè a ye. Hali bi u bè baara kè Yesu Krisita ye.

Mèlèkè Gabrièl ye Yesu bange ko fò Mariyama ye, Luka 1:26 fo 38 la. Yuşufu lasòmna Matigi ka mèlèkè dò fè. Matiyu 1:20-24; 2:13, 19-20. Mèlèkèw ye kibaru duman fò saga gènanw ye ko Kisibaa bangera u ye. Luka 2:9-15.

Mèlèkèw nana Yesu mago nyè a kòròbòli waati la. Matiyu 4:11.

Yesu saya waati la, mëlèkèw tun bè yen. Dò nana ka barika dun a la Jetsemanè. Luka 22:43. Dò ye kabakurun belebebeba kolonkolon ka bò Yesu ka kaburu da la. Matiyu 28:2 ani Luka 24:4.

Yesu kòròtara sankolo la tuma min na, mëlèkèw ye kibaru fò ko a bè na tun i ko a taara cogo min na. Kèwalew 1:11.

Ni Matigi Yesu nali filanan sera tuma min na, a bè jigin ka bò sankolo la ka na a ka eglise ta <<ni mëlèkè kuntigi kan ye>>. O bè sòrò 1 Tesalonikekaw 4:16 la. O waati la a bèna mëlèkè dò ci k'a ka nyènatòmolenw lajè yòrò kelen na k'u bò dinyè fan naani bèe la. Matiyu 24:31.

Kiri laban bèna tigè Yesu fè mëlèkèw nyè kòrò. Mògò min b'i dalacè Krisita la, ale fana na i dalacè o tigi la Ala ka mëlèkèw nyè kòrò. O bè sòrò Luka 12:9 ani 9:26 la.

Mògò min bè wara ni a ja bato, o na fili jahanama banbali kòrò <<ka tòrò tasuma ni kiribi la Ala ka mëlèkè senumaw ni Sagaden nyè kòrò.>> Jirali 14:10

U bè baara kè dannabaaw kosòn.

Heburuw 1:14 ko: Mëlèkèw ye baara kè niw ye. <<Minw bèna kisili ciyèn ta, mëlèkèw ci- len bè ka olu de mago nyè.>> Ala b'u ci ka dannabaaw demè k'u lamini. Hali n'i tè kè u jan na, u bè yen. O bè dòn sabu u ko kèlen caman fòra Ala ka Kuma la. Fana, dannabaa caman bè u ka demèli sèerèya bò.

Matiyu 18:10 ko: <<A'ye aw yèrèw kòlòsi, aw kana nin denmisènw si mangoya. Ne b'a fò aw ye ko u ka mëlèkèw jòlen, bè ne Fa nyè kòrò sankolo la tuma bèe.>> I ka dòn ko i ka mëlèkè jòlen bè i Fa Ala kòrò. I denw ka mëlèkèw bè yen. <<Aw sankolola Fa sago tè nin denmisènw si ka tunun.>>

Waajulikèla Billy Graham ko: <<Min fòra 2 Masakèw 6:14-17 ko ka di ne ye ne ka baara ta fan fè. Tuma o tuma, o kuma fòlen bè ne ja gèlèya ka ne dusu saalo.>>

Mëlèkèw bè baara kè Ala ka baaradenw kosòn degun ani tòrò ni farati tumaw la. Nyè-jiralanba dò filè Kèwalew 27:23-27 la.

Kèwalew 12:5-11 la fana, Pierè tilara Hèròde bolo ka bò kasobon na mëlèkè dò fè. A ko: <<Matigi ye a ka mëlèkè dò ci ka na ne tila ne tòrò ko la.>>

Zaburuw 34:8 ko: <<Matigi ka mëlèkè bè daga ka a nyèsiranbaaw lamini ka u kisi tòrò ma.>> I ka Zaburuw 91 kalan fana.

Nin versew bè dannabaaw hakili-sigi k'u ja gèlèya. Dannabaaw man kan ka u jigi da mëlèkèw kan, nka u b'u jigi da Ala de kan min bè a ka mëlèkèw ci ka u tila tòrò, wala farati wala degun la. Ala tè a denw to u kelen. A t'u bila abada. Ka fara o kan, a ka mëlèkèw bè yen k'u demè.

Nin ko tun kèra Chine jamana la. Ko butiki dò tun bè yen Ala ka Kuma bè fèerè yòrò min na. Fèerèkèla kèra mògò dusu sumalen ye ani a fanga tun ma bon fana. Dòn dò a ye kamiyòn jòlen ye kènèma. Soldasiw b'a kòrò ani kitabuw caman fana. O kòrò, soldasiw b'a la ka taa ka kitabuw cè minw tun bè Ala ko fò. Fèerèkèla y'a dòn ko u sera a ma k'a ka kitabuw cè. A siranna kosèbè.

Ayiwa, yanni soldasiw ka se ka don butiki kòrò, cè jan dò donna. A kannafiniw tun ka nyi. A tora yen ka kuma o tigi fè ka kitabuw lajè. Lèri fila nyògòn kòrò a tora o yòrò la. K'ale to yen, soldasiw si ma don butiki la. Olu bèe tora kènèma.

Cè jan ni butikitigi ye Ala deli nyògòn fè. O y'a sòrò ko soldasiw donna u ka kamiyòn na ka taa. O kò, cè jan ye butikitigi ja gèlèya ka taa.

Ayiwa, butikitigi tun ma o cè ye fòlò.
A ma ale ye tugunni. A dalen b'a la ko o cè
jan kèra mèlèkè cilen ye.

A fòra yòrò caman na Ala ka Kuma la ko
mèlèkèw ye mògòw dèmè. Ninw yòrò dòw filè.

-- Yakuba ye yelenyelenlan min ye sugo
la, o bè mèlèkèw ka baara cogo jira sankolo
ni dugukolo cè ka dannabaaw mago nyè, Jenèse
28:12. U bè to ka taa sankolo ni dugukolo cè
Ala ni a ka mògòw cè k'u dèmè.

-- Mèlèkèw bè ci ka dannabaaw farikolo
mago nyè i n'a fò Agar min ko fòra Jenèse
21:15.

-- U ye Iafiya ni dumuni di kira Eli ma,
o min ko fòra 1 Masakèw 19:5-7 la.

-- Mèlèkèw bè dannabaaw mara tòorò ni
kòròbòli waati la i ko Lòti, Jenèse 19:15-16
la ani Danièl n'a tonyògòn saba k'u to tasuma
kònò, Danièl 3:24-25.

-- Danièl bè waraw cèma tuma min na,
mèlèkè fana tun bè yen. Danièl 6:22.

-- A fòra Kèwalew 5:19 ani 12:7-10 ko
mèlèkèw ye Pierè ni cidenw labò kasobon na.

-- Mèlèkèw ye Lazare ta k'a bila Ibra-
hima konkon na, Luka 16:22.

U bè Ala ka cidenw nyèminè i ko Filipe.
I ka Kèwalew 8:26 kalan.

U bè Ala ka ko latigèlen jira mògòw la,
cèw ani musow. O ko bè sòrò caman Ala ka Kuma
la, Layidu Kòrò ani Layidu Kura fila bèe la.

O tigi dò tògòw filè ani u sòrò yòrò:

-- Danièl 9:21-23

-- Esayi

-- Kornèye, Kèwalew 10:3-6

-- Ciden Yuhana, Jirali Kitabu.

U bè kibaru nyuman fò dannamògòw ye
i n'a fò Yuhana Batiselikèla bange ko ani
Kisibaa bange ko. Luka 1:11-13; 2:10-12.

Matigi Yesu nali tuma la, mèlèkèw bèna
Ala ka nyènatòmolenw lajè. Matiyu 24:31.

8. Mèlèkèw bè mògò filè wa?

Mèlèkè minw ye Matigi ka baara kè nyò-
gònw ye dinyè da tuma ani kunmabòli dafa tuma
Matigi fè, u tun bè yen ka filèli kè doron.
O de kosòn, ni kiraw kumana ka Yesu tòorò ko
jira ani o nòoròba min na tugu a kò, u ko:
<<Mèlèkèw kòni tun b'a fè ka o kow ye ka u
dòn.>> 1 Pière 1:12.

Ala nyèsiran gundo min ka bòn kòsèpè,
o kòrò Ala farikoloma y'i jira, mèlèkèw y'a
ye. 1 Timote 3:16

Fan wèrè fè, baaraba min dira mèlèkèw ma
dugukolo kan, o filè nin ye. U bè hadamadew
ka ko kètaw bèe kolosi. Luka 15:10 ko: <<Ni
jurumukèla kelen nimisira a ka jurumu la,
nyagali bè kè Ala ka mèlèkèw cèma o tigi
kosòn.>>

Ciden Paul bè sèbèn ci Timote ma ko:
<<Ne b'a fò i ye k'a gèlèya Ala ni Krisita
Yesu ani mèlèkè nyènatòmolenw nyèna ko i ka
o ciw bèe kè.>> 1 Timote 5:21. I bè se ka
1 Korèntèkaw 4:9 filè fana.

Muso dò taara npèkuw tigè. A yelenna sun
kan fo san fè. Sòoni cè dò nana gèrè npèkun
sun na. A ye yan filè ka yen filè. A y'a da-
minè k'a ka kurusi juru foni. Muso maloyalen
ye foli kè. Cè ye a ka kurusi minè ka boli.
A tun ma filèli kè san fè.

Ayiwa, ni a tora i kònò ko Ala ka mèlè-
kèw b'a la ka i filè k'i ka ko kètaw bèe kò-
lòsi, i dun bè taama cogo di?

I dun bè kuma cogo di?

Ciden Paul ye Timote ja gèlèya k'a jija
Krisita ka baara la ni o kuma ye min bè sòrò
1 Timote 5:21.

Ko caman i bè se k'a fò i yèrèma ko,
<<I jija, mèlèkèw b'i lajè!>> Hali ni u b'i
lamini k'i lajè, u tè yen ka yèlè bò i ma.
U bè yen k'i ja gèlèya. U bè yen k'i dèmè.

I hakili tó a la ko mëlèkèw tè fèn wèrè
si kè i ye fò konyuman. Matigi bè ci fò u ye
ko u ka i kòlòsi ka i mara i ka siraw bée la.
<<K'a masòrò a na ci di a ka mëlèkèw ma ko
olu ka i mara i ka siraw bée la.>>

Zaburuw 91:11

I k'i nyèw kòròta. I ka dèmèli bè bò Fa
Ala n'a ka mëlèkèw fè. Heburuw 12:1 filè.

9. Mògò ka mëlèkè bato wa?

O tè kabako ye ko dòw bè sama k'o san-
kolo fènw bato u ka nòrò n'u ka sebaaya
kosòn.

Sinyè fila la ciden Yuhana y'i biri mè-
lèkè sen kòrò ko a b'a bato, nka mëlèkè y'a
bali k'a bato. A ko: <<A y'a fò ko ne kana o
kè, ko a ye ne tònnyògòn ye. Ko ne ka Ala ba-
to.>> Jirali 19:10 ani 22:8,9

Paul fana ye lasomili gèlèma fò o ko la
ko: <<Aw kan'a to mògò si ka aw bali ka aw ka
sesòrò jala sòrò ni a ka yèrè majiginlenya
filankafoma ye wala a ka mëlèkèw batoli.
O mògò sifa bè a jigi da a ka yeli fènw kan
ka a yèrè bonya fu a ka hadamadenya miiriliw
la. A tè noro farikolo kuntigi Krisita la.>>
Kolosekaw 2:18-19

Mëlèkèw batoli ye fèn ye min man kan ka
kè pewu pewu. U ye dafènw ye. I hakili jigin
sariya fòlò la, min ko: <<I kana bato fèn
wèrè si kè i fè ne kò, sankolo la fènw wo,
dugukolo kan fènw wo, dugukolo jukòrò ji la
fèn wo.>> Ekisode 20:3-6. O kòrò, i man kan
ka fèn wèrè si bato Ala kelen kò. U man kan
deli cogo si!

SITANE

1. Sitanè ye jòn ye?

Tògò caman sèbènnen bè Ala ka Kuma la
(Kitabu, La Bible) ka da Ala jugu ni mògòw
jugu kan. O tògòw la dòw filè minw bè i kalan
a yèrèya ko la. Ala jugu ka cogo bè faamu a
tògòw de la.

Sitanè: O ye heburu kan ye. A kòrò ko
<<ka kè jugu ye.>> O min bè kònnyali kè ani
min bè jò, min ye kèlènyògòn ye. Matiyu 4:5
b'a fò <<mògò bila nyògònnaabaa>> (nafi).
Kòròbòli kèla: O bè sòrò Matiyu 4:3.
Jugu: O bè sòrò Matiyu 13:25, 39 la.
Kèkuma wala Juguma: Matiyu 13:38.
Dragon: Jirali 12:9.
Sakòrò: Jirali 12:9 ani Esayi 27:1.
Sendonbaa: Jirali 12:10.
Lafilibaa: Jirali 12:9.
Kèlènyògòn: 1 Pièrè 5:8.
Nkalontigèla: Yuhana 8:44.
Nkalon fa: Yuhana 8:44.
Mògòfagala: Yuhana 8:44.
Masaba jugu farima: Esayi 14:4.
Sigi Dolo: Esayi 14:12.
Kènèbòdaden: Esayi 14:12
Sesòròbaa siyaw kan: Esayi 14:12.
Dinyè kuntigi: Yuhana 14:30.
Leviatan: O ye kogoji la dafènba ye.
O bè sòrò Esayi 27:1 la.
Belzebul: O kòrò <<ni juguw matigi>>.
O bè sòrò Matiyu 12:24 la.
Belial: O kòrò ko <<juguya>>.
O bè sòrò 2 Kòrèntekaw 6:15 la.

Apollyon: O ye grèkukan ye k'a fò ko <<tinyènnikèla>>. O bè sòrò Jirali 9:11 la.

Abaddon: O ye heburu kan ye k'a fò ko <<tinyènnikèla>>. O bè sòrò Jirali 9:11 la.

Dingè dunba dandònbali mèlèkè: O fana bè se k'a fò ko <<hakili dingè mèlèkè>>. O bè sòrò Jirali 9:11 la.

Serubèn Kòlòsilikèla: Ezekiel 28:14.

Finyè fanga kuntigi: Efesekaw 2:2.

Jinèw kuntigi: Matiyu 12:24.

Nin dinyè batofèn: 2 Kòrèntekaw 4:4.

Kènèyeelen mèlèkè: 2 Kòrèntekaw 11:14.

Cè barikama: Luka 11:21.

Wara: Yuhana 10:12.

Nson wala Sonyalikèla: Yuhana 10:10.

Waraba konbotò: 1 Pièrè 5:8.

Sitanè ko sèbènnen bè Ala ka Kuma la k'a daminè dinyè ni mògò da ko la fo ka taa se u laban ko ma. I mana a ko kalan Ala ka Kuma la, i bè jèya a la ko Sitanè ye i jugu barikama de ye. Ala ka i dèmè ka se sòrò a kan!

2. Sitanè ka baara daminèna tuma jumèn?

A jèlen bè Ala ka Kuma la (Kitabu wala La Bible) ko Sitanè ye a cogo ta k'a ka baara jugu daminè a danen kò. A bè o cogo kelen na ka to ka o baara kelen kè fo a laban na. I bè se ka min faamu a daminè ko la, o filè nin ye:

-- A kèra dafènw la dò ye.

Ezekiel 28:15.

-- A tun dafalen bè a da tuma la.

Ezekiel 28:12 ani 15.

-- A tun b'i jò yòròba la ka tèmèn dafènw bèe kan.

-- A tun kèra kòlòsilikè serubèn ye Eden nako la ani Ala ka kulu senuma kan. Ezekiel 28:13 ani 14.

O ko kèra ten. Lusifèr, kènèbòdaden, dara Ala fè, i ko mèlèkè tòw bèe, ka nòorò da Ala Kòròtalenba kan k'A bato.

Nka, yanni ka baara kè A ye k'A tanu, Sitanè tun b'a fè ka kè sankolola nyèminbaa ye. A tun b'a fè ka kè dinyè bèe ka kuntigi ye. A tun ma sòn ka kolo Ala ye. N'i ye Esayi sura 14 kalan, i b'a ye ko Sitanè tora ka fò ko: <<ne...ne...ne>>.

Kuncèbaya ani yèrèjiranciya ni kangèlèya de kosòn a murutira Ala ma. A nyè bòra tanuli fè min dilen bè Ala ma. I ka Ezekiel 28:16 ani 17 kalan fana.

Hali bi o jurumu bè baara kè Hadamadènw la. A bè se k'a fò ko o ye jurumu tòw bèe ka dili ye, kuncèbaya ni nyè bèli kèni.

Ala y'a labi. Sitanè y'a latigè ko a bè Ala kèlè. Ko a bè Ala ka ko kèlè. A bè á ka mèlèkèw bilen minw bè wele ko jinèw bila o kèlè la. Ka kèlè tigè ni Ala ye, Sitanè bè Ala ka dafènw bè bila o la. Nka a ka c'a la ko a bè Hadamadènw bila o kèlè la. A ka di Sitanè ye ka Danba Ala ani a dafènw bila nyògòn na.

Ayiwa, Yesu ye Sitanè wele ko <<nin dinyè kuntigi.>> I ka Yuhana 14:30 lajè. A y'a jira fana ko dugukolo kan masayaw kuntigiya ni a nòorò bèe dira a ma. Luka 4:6.

3. Ala ye kiri jumèn tigè Sitanè kan?

Kiri Ko Fòlò

Kiri ko fòlò tigèra Sitanè kan tuma min ni Ala y'a fò a ye ko: <<I dusukun fara binkali kow la fo i ye jurumu kè. Ne ye i fili ka bò Ala ka kulu senuma senuma kan. Kòlòsikèla serubèn, he ye i halaki kabakurun manamanataw cèma.>> Ezekiel 28:16

Kiri Ko Filanan

Kiri ko filanan gèlèma bina a kan tuma min Yesu sara gengenjiri kan. A fòra ko: <<Ala ye fèn bée bōsi kuntigiw ni fangatigiw la ka u kè mafilèli fèn ye fèn bée nyè na, k'amasòrò a ye se sòrò u kan Krisita gengenjiri barika la.>> Kolosekaw 2:15. Sitanè tè se Ala ka kulu senuma la tun. A bè yaala finyè fè ka taa dugukolo la. Efesekaw 1:20, 21; ani 2:2.

Yesu ko: <<Kiri bè tigè nin dinyè kan sisan. Nin dinyè kuntigi na gèn ka bō kènèma.>> Yuhana 12:31. Dinyè kuntigi ye Sitanè ka tògò dòw ye. A ka jinè dòw bè wele dinyè kuntigiw.

Matigi ka Hadamadenya fè, a ye ni yòrò ta joli ni farisogo la <<walisa saya fanga bè min bolo, Sitanè kòni, a ka o fanga tinyèn ni a yèrè saya ye.>> Hèburuw 2:14. O la, a ye sa kungolo nyònyòn, ni o y'a kin a sen tontoli la tuma min na. Jenèse 3:15.

Ayiwa, Sitanè ye jugu yèrè de ye, se sòròla o min kan ka ban. A ye se sòrò minw kan, ni Yesu joli bònnon y'u ko, olu bè tila ka bō a ka fanga kòrò.

Kiri Ko Sabanan

Kiri ko sabanan la, Sitanè bèna bi dugukolo kan ka bō san fè tòoròba waati la. A sèbènnen bè Jirali 12:7-10, 12 la ko: <<O tuma la kèlè kèra sankolo la. Misèl ni a ka mèlèkèw ye o dragon kèlè. Dragon fana ni a ka mèlèkèw ye kèlè kè, nka u ma se sòrò. u ma yòrò sòrò sankolo la tun. O dragon kunbaba, sa kòrò, min tògò ko sendonbaa ni Sitanè, o min bè dugukolo kan mògòw bée lafili, o ni a ka mèlèkèw kerunna dugukolo kan nyògòn fè.

<<An ka kisili sera katuguni an balimaw sendonbaa kerunna dugukolo kan, o min tun bè Ala nyè kòrò ka u sendon su fara tile kan. Bonè bè dugukolo ni kogoji ye, k'a masòrò

Sitanè jiginna ka taa aw yòrò. A diminenba don, a y'a dòn ko a ka waati tò ma jan tun.>>

Tòoròba min bè kè san saba ni tila kòrò Krisita ka Kèlèbaa ka waati la, o ye jugu ka dimiyaba nò ye sabu a ka baara tè nyè tun.

Kiri Ko Naaninan

Kiri ko naaninan fè, Sitanè bèna siri k'a bila dingè dunba dandònbali kòrò san wa kelen kòrò. Jirali 20:1-3 b'o ko jèya. A tènà siyaw lafili tun, Matigi ka nòorò masaya waati la dugukolo kan.

Nka o san waa kelen laban na, a na foni ka mògòw lafili tun, olu minw ma se ka cogo sòrò ka nyènatòmòli kè a ni Ala cè. San waa kelen kaso la tè ale cogo yèlèma. Min bè bō o lafilili laban na, o ka bòn kosèbè ani, minè cogo si t'a la. Nka o ye laban de ye.

Kiri Ko Duurunan

Kiri ko duurunan la, o min ye a laban ye kòni, Sitanè bè kerun dingè belebeleba tasumama kiribima kòrò walisa ka tòorò yen su fara tile kan, badaa badaa. Jirali 20:7 fo 10 bè o ko fò i ye. O latigèra a ye kabini waati jan k'a masòrò tasuma banbali labèna a n' a ka mèlèkèw de kosòn. Matiyu 25:41.

4. Sitanè bè baara kè cogow jumèn na?

Kitabu bè dannabaaw lasòmi tuma bée ale ko la. Ko wajibi don u jugu Sitanè bè u ma cogo min na, u ka o faamu. <<Sitanè kana se sòrò an kan, k'a masòrò an bè a ka ko kètaw kala ma.>> 2 Kòrèntekaw 2:11.

Sitanè tun bè cogo min fòlòfòlò, a bè o cogo kelen na hali bi. A bè Ala kama k'a yèrè bonya. A bè a yèrè tògò bō. A t'a fè Hadamadenw ani Ala ka dafèn tow ka kisi.

Yuhana 8:44 la, a bè wele ko <<mògò fagala ani nkalontigèla ni nkalon fa>> yèrè.

Jirali 12:9 ko sa kòrò ni sendonbaa bè dugukolo kan mògòw bée lafilii.

A yèrè bina cogo min na, a b'a fè ka dafènw tòw labi ten. A bè jija cogo naani la ka hadamadenw sòrò k'a bato ka a ka sago kè.

I bè se ka nin cogo naani ko kalan nin kò. O la, i bèna dò faamu a baarakè cogo la.

Janfalikèla

Fòlò, Sitanè ye janfalikèla de ye ka bi dannabaa ka hakili kan walisa k'a hakili yèlèma. A ye cè fòlò ani muso fòlò, Hadama ni Hawa kòni, nègèn ka Ala kan bila tuma min na, a ye muso hakili yèlèma.

2 Kòrèntekaw 11:3 ko: <<ne bè siran ko aw hakili kana na yèlèma...i ko sa ye Hawa nègèn n'a ka keguya ye cogo min na.>>

Sitanè bè bi dannabaa hakili kan k'a yèlèma katuguni Ala bè kuma a fè a hakili fè. Dannabaa bè Ala sago dòn a hakili barika la.

O de kosòn a sèbènnen bè Romèkaw 12:2 la ko: <<Aw kana aw ka ko kètaw kènyè ni nin dinyè ka ko kètaw ye tun nka aw cogo ka yèlèma aw hakili kurayali fè, walisa Ala sago nyuman, a duman, a dafalen ye min ye, aw ka o faranfasi.>> Dinyè kuntigi ye Sitanè ye.

Ala bè dannabaa kuraya, o kòrò ka a cogo yèlèma a hakili kurayali fè. Ala ka tinyè min ye A ka Kuma ye (La Bible, Kitabu) bè a hakili kuraya. Mògò ka kow bée bè bò a hakili la.

Ala bè a sago kè dugukolo kan tinyè de fè. Sitanè bè a sago kè nkalon fè. Ni Sitanè bè se ka dannabaa dò sòrò ni nkalon ye wala k'a bila nkalontigèli la, o y'a sòrò o tigi bè tugu a nò jurumu kèli sira la.

A ye min kè Edèn nakòtu la, a b'o nyògòn kè bi. A ye Ala ka Kuma sòsò k'a dalacè. A ye nkalon falen Ala ka tinyè fòlen na.

N'a bè nkalon tigè, a tè mògò lasòmi ko, <<I yèrè kòlòsi sa. N'bè nkalon tigè i ye.>> Ayi. A bè a ka nkalon labèn k'a kè i n'a fò tinyè yèrè. Janfalikèla don. I kana nyinè nin kò.

Romèkaw 1:25 ko: <<U ye Ala ka tinyè falen nkalon na, ka dafènw bato ka baara kè olu ye, ka Dabaa Ala to yen, tanuli bè o min ye badaa badaa. Amiina.>>

Ayiwa, Hawa banna Ala ka Kuma ma. O kò, a dara Sitanè ka nkalon la ka jurumu kè. Min daminèna a hakili la, o waleyara ka bò kènèkan. O cogo la, a ye mògò fòlò labi. Jenèse 3

Sitanè bè don mògò min na, olu dòw bè kè baarakèlaw lafilibaaw ye. U b'u yèlèma ka kè i ko Krisita ka cidènw ye. O tè kabako ye, katuguni u y'o cogo dege u fa fè min kèra nkalon fa, Sitanè kòni.

2 Pière sura 2 bè karamògò wala kira nkalontigèlaw ka ko jèya i ye. Sitanè y'i yèlèma ka kè kènè mèlèkè ye. 2 Kòrèntekaw 11:13-15.

A ka nkalonw bée la dafalen na i jira Krisita Kèlèbaa ni Kira Nkalontigèla ka waati la. Sitanè ka fanga fè, Krisita Kèlèbaa bèna kobaw ni taamashiyènbaw kè fo ka i sigi Alabátosoba kòrò k'a yèrè jira ko a ye Ala ye. I ka 2 Tesalonikekaw 2:3,4,9 kalan k'o faamu. O kò bè Jirali kitabu la fana.

Mògò Fagala

Filanan, Sitanè ye mògò fagala ye. N'a ma se sòrò dannabaa hakili yèlèmali la, a bè cogo nyini ka maga mògò ka farikolo la. N'a ma kè ko dò fagara, a bè jija ka tòorò lase u ma farisogo ta fan fè.

Sa kòrò bè mògò janfa k'u lafilii. Waraba konbotò bè mògò halaki. Ciden Pière bè dannabaa bée lasòmi ko: <<A'ye aw hakili sigi ka tò aw nyè na! K'a masòrò aw jugu Sitanè bè

yaalayaala i ko waraba konbotò. A bè se ka min sòrò k'a dun, a b'o de nyini.>>

1 Pièrè 5:8

Yesu ko: <<Nson tè na foyi kama fo son-yali ni fagali ni tinyènni. Ne ye saga gèna nyuman de ye.>> Yuhana 10:10,11. Saga gèna nyuman ye a ni di sagaw kosòn, nka Sitanè bè cogo nyini k'u faga.

A filè Jenèse 4:2-8 la. Hadama ni Hawa ye denkwè sòrò, Kaèn ni Abèl kòni. Abèl jalakibali tun don. Nka Kaèn y'a dògòkè faga. Kabini o tuma la, koniya ye mògò fagali ni kèlèw bèe dili ye.

1 Yuhana 3:12 ni 15 ko: <<An kana kè i ko Kaèn, o bòra Sitanè la, ka a yèrè dògòkè faga. Mun na a y'a faga? Katuguni ale ka kèwalew tun ka jugu, k'a sòrò a dògòkè taw tilennen tun don. Mògò o mògò bè a balima koniya, o ye mògò fagala de ye.>>

A sèbènnen bè Ekisode 1:22 la ko: <<Faraon ye ci fò ko a ka mògòw bèe ye k'a gèlèya u ma ko: Heburu denkwè minw bèe bange, aw ka olu bèe fili baji la ka denmusow nyènama to.>> Ayiwa, Faraon ye Sitanè ja ye ka nin dinyè kuntigi jira min bè tòoròba lase Ala ka mògòw ma. Nka a ma se ka Musa sòrò.

Esiteri ka waati la, Haman ye ci fò ka o sèbènw di ciden telimaw ma k'o ci masakè ka jamana kelen kelen na, ko u ka Yahutuw bèe faga ka u ban ka u si tunun tile kelen na, denmisènw fara mògò kòrò kan, cè fara muso kan. Esiteri 3:13

Yesu bange tuma, Hèròde ye mògòw ci ka taa Bètilehèm denmisènw cèmanw bèe faga. Matiyu 2:13 and 16.

Kabini Yesu ka baara daminèna, a jugu tun b'a fè k'a faga. Luka 4:29; Yuhana 5:18; 8:59; 10:35; 11:53; 12:10; 19:15, 16.

Jinèw donna den dò la k'a bila yèrè fagali la tasuma ni ji la. Matiyu 17:14-18

Mògò dòw bè miiri ko u bè baara kè Ala ye ni u bè dannabaaw faga. Yesu ko Yuhana 16:2,3 la, ko: <<U na o kè katuguni u ma ne Fa dòn, u ma ne dòn.>>

Etienne ni Yakuba fagara, Kèwalew 7:58; 12:1-3.

Nka ni Sitanè tè se k'i faga, a bè cogo nyini ka maga i farikolo la ka tòorò lase i ma. A t'a fè i ka Ala sago kè ka tilennenya sira taama a farisogo la.

Romèkaw 6:12 ni 13 ko: <<Jurumu kana sigi aw farikolo sataw kun na tun, fo aw ka farikolo negew kan minè. Aw kana to ka aw farikolo yòròw bila jurumu bolo ka u kè tilenbaliya baarakè minanw ye. Nka aw ka aw yèrèw di Ala ma i ko mògò minw nyènamayara ka bò suw cèma, ka aw farikolo yòròw di a ma ka kè tilennenya baarakè minanw ye.>>

Sitanè tè se k'o kè ni Ala ma sòn. Ala fòlò de bè sòn Sitanè ka dannabaa tòorò ten. I ka Job sura 1 ni 2 kalan.

Luka 22:31 ni 32 ko: <<Matigi ko: Simòn, a filè, Sitanè y'a nyini kosèbè ko a bè aw tètèn i n'a fò nyò bè tètèn cogo min na, nka ne ye Ala deli i ye walisa i ka dannaya kana dèse.>> Sitanè ka tòorò kè kun ye ka i kòròtò Ala sago kòrò. E dannabaa, sabali. Munyuli kè fo a laban! I ka Yakuba 1:2-4 ani Galasikaw 5:22-23 filè.

Sendonbaa

Sabanan, Sitanè bè dannabaaw sendon Ala nyè kòrò su fara tile kan. Nka, <<balimaw ye se sòrò a kan Sagaden joli barika la ani u ka seereya kuma barika la.>> Jirali 12:10,11

A b'i jò Ala nyè kòrò k'a fò ko, <<I ka i ka mògòw filè jurumu kèli la sisan. U ka dannaya bè min? U ka kan minèli bè di?>>

A ye Job sendon, Job 1:9-11. A ye sarakalasebaa kuntigi Josue sendon, Zakari 3:1-7.

I b'a sòrò ko a ye Ibrahimisa sendon n'a ye nkalon tige a muso ko la. Wala masakè Dawuda n'a ye jatòya kè tuma min na.

Yanni mògò ka jurumu kè, Sitanè b'o tigi danègè k'a fò ko, <<I ka nin kè. Mògò wèrè tènà kè o kala ma.>> Nka, o tigi mana jurumu kè, a sendonbaa b'a fò ko, <<Eh Ala, i m'a ye wa? Karissa ye nin ani nin kè! I den don.>>

O kò, a bè i dusukun kèlè k'i ja tige katuguni i ye jurumu kè. A lagosili fè, dannabaa dòw bè nyènasisi, nka u tè yafali dafalen nyini Krisita fè. U bè to ka u hakili jigin u ka ko kèlenw na. O la, u ja bè tige ani u t'a fè k'u jò fanga la. U bè nyinè a kò ko n'u ye yafali nyini, ko Ala bè nyinè u ka jurumu kò. K'o ko banna pewu.

Sitanè y'i sendon k'a fò ko jigi tè i fè tun wa? I jigi kana tige hali ni i ye jurumu kè. I ka Yuhana 1:7-9 kalan ani Heburuw 9:14.

Sira fisaman filè nin ye. I jùgu Sitanè kana cogo si sòrò ka i lagosi.

Kòròbòlikèla

Naaninan, Sitanè ye nin dinyè kuntigi ye min bè dannabaaw kòròbò. Yesu bè an lasòmi a ko la nin versew la: Yuhana 12:31 ani Yuhana 14:30 ko: <<Nin dinyè kuntigi na gèn ka pò kènèma.... Se si t'a ye ne kan.>>

Nin min kèra Yesu ta ye, se tè Sitanè fè o tigi kan. Dannabaa sigilen bè ni Yesu ye se sòròli la. K'u to dugukolo kan, dannabaaw ye dunanw ye Sitanè ka masaya la. U ye Ala ka mògòw senumaw jamana denw ye min bè taama ka kènyè ni Ala sago ye.

<<Ne na kè aw fa ye, aw na kè ne denkèw ni ne denmusow ye. Matigi Sebaayabèetigi ye o fò.>> 2 Kòrèntekaw 6:18

Fòlòfòlò, ni Sitanè ye jurumu kè tuma min na, a ye a yèrè sago kè. I ka Esayi 14:12-14 kalan. O yòrò la, a sèbènnen bè sinyè

duuru ko Sitanè y'a fò a yèrè kònò ko <<Ne>>. Ne na nin kè...ne na...ne...ne...ne. <<Ne na kè i ko Kòròtalenba.>>

Ayiwa, a b'a nyini ko nin nyògòn ka kè mògòw bèe la fana. Ko nin nyògòn kuncèbaya k'a sòrò bèe la.

A kè kun filè. Mògòw ka kolo a ye k'a bato. Adoro a bè daminè ni dannabaa ka hakili ye, i ko a daminèna ka Hawa kòròbò cogo min na. Walima a bè bi i farisogo kan i n'a fò a y'a kè Job la. Nka cogo o cogo, a ka kan ka se i sago ma walisa i k'a latigè ko i bè Ala kan bila k'i yèrè sago kè.

<<An ka an saniya farisogo nògòlenya ani dusukun nògòlenya bèe ma, ka saniyali dafa ni Ala nyèsiran ye.>> 2 Kòrèntekaw 7:1

Dannabaa dòw ka tèli farisogo nògòlenya fè, dòw ka tèli dusukun (hakili) nògòlenya fè. Den dògòmani min ko fòra Luka 15 la, o bina farisogo nògòlenya fè (nyè bò ni wasabaliya), nka a kòròkè bina dusukun nògòlenya fè (kuncèbaya ni kòròfòli).

Tuma o tuma ni Sitanè bè dannabaa kòròbò, kuncèbaya sen b'a la. A kan misèn lamèn i tulo kòrò, <<I na kè i ko Kòròtalenba.>>

A ye o fò Hawa ye. Job ka tèriw y'a kòròfò tuma min na, Job ye Ala makònò ka dèè k'a yèrè lafassa.

Sitanè ye an Matigi Yesu Krisita kòròbò tuma min na, a tun b'a fè Yesu k'a yèrè funun ka bi kuncèbaya fè. Matiyu 4:8,9.

Sitanè ko a ma: <<Ne bè nin kuntigiya ni a nòrò bèe di i ma. N'i dun bè i biri ne kòrò ka ne bato, o bèe na kè i ta ye.>> Luka 4:6,7. Siga t'a la, ni i Matigi kòròbòra nin cogo la, i fana bè kòròbò o cogo kelen na. Heburuw 2:18 ani 4:15.

Kuncèbaya ye Sitanè ka baarakè minanba ye. A bè se ka mògò labi kosèbè n'o ye. Kuncèbaya bè nòrò da Hadamaden kan k'a bò Ala Kòròtalenba kan, o min doron ka kan n'a ye.

Sitanè bè i janfa walisa i kana Ala sago dèn. A b'i tээрò farisogo la walisa i ka kè-ròtò Ala sago kòrò. I mana sòn Sitanè ka baara kè nin cogow la i kònò, i tè Ala sago kèli la tun. Nka n'a ma se ka se sòrò i kan i hakili la wala i farisogo la, a bè jija k'i dusukun sòrò walisa i k'i yèrè sago kè i n'a fò i mago tè Ala la. O ye kuncèbaya ye.

<<Aw kana dinyè kanu, aw kana dinyè kònò fènw kanu. Ni mògò dò bè dinyè kanu, Fa Ala kanuya tè o tigi kònò fewu. Katuguni fèn minw bèe bè dinyè la, farisogo nege, nyè nege, ani dinyè ka yèrèjiranciya, olu si tè bò Fa Ala la, u bè bò dinyè de la.>> 1 Yuhana 2:15-16.

Nin dinyè kuntigi ye Sitanè ye.

Kari don o kari don dannabaaw bè nin kumaw fò ko: <<An fa min bè sankolo la... I sago ka kè... An kisi o juguma ma.>> Matiyu 6:12,13

Minw bè u jigi da Matigi Yesu Krisita kan u jugu Sitanè fanga tinyènna olu ta fan fè. Halio a ka kèguya fè a bè cogo nyini k'u fara ka bò Matigi la. O de kosòn a fòra ko: <<A'ye Ala ka kèlèkè minanw bèe don aw la, walisa aw ka se ka jò ka Sitanè ka nanbaraw kunbèn.>> Efesekaw 6:11

Waati dòw la, o juguma ka baara kè minanw ye dannabaaw mògò nyògònw ye.

Hawa min kèra a cè Hadama demèbaa ye o kèra Sitanè ka baara kè minan ye ka Hadama nègèn ka bi jurumu la. Jenèse 2:18 ni 3:6

Job muso min tun ka kan k'i jija ka kò-ròbòli munyu o ko: <<I ka Ala danga ka sa.>> Job 2:9

Yesu balimaw tun b'a fè k'a ka baara la-jò. U ko: <<A hakili wulila.>> Marka 3:21

Jamaba min ye buuru dun Yesu fè, olu tun b'a fè ka a minè diyagoya la k'a kè masakè ye Yuhana 6:15 ni Matiyu 14:22.

Nka Yesu ye se sòrò o kòròbòli kan. A tun t'a fè ka kè masakè ye ni a ma tèmèn saya fè gengenjiri de kan. Ala ka jama nyèminèbaa caman fana bè kòròbò o cogo kèlen na ani u tè se sòrò. U bè bi kuncèbaya kosòn.

Sitanè ka baarakè cogo filè.

a ka nyèsinfan	i hakili	i farisogo	i sago	i dusukun
a ka kèlèkè minan	nkalonw	tòorò	kuncèbaya	sendonni
a kè kun	dònbaliya Ala sago	kòròtò Ala sago ma	ban Ala sago ma	bilali Ala fè
i ka kèlèkè bènnan	Ala ka Kuma	Ala ka nèema	Ala Ni Senu	Ala Denké ka delili

5. Mògò bè hòrònya ka bò Sitanè fanga kòrò cogo di?

Tuma min Yesu sara gengenjiri kan ka kunnun ka bò suw cèma, a ye se sòrò jugu Sitanè kan. A y'a labi. Kabini o tuma, i jugu Sitanè bè jate i ko fèn bilen ye. Yesu Krisita y'a jira kalandenw la ko hali jinèw yèrè kololen bè u ye ale tògò la. <<Matigi, hali jinèw bè kolo an ye i tògò barika la.>> Luka 10:17-19

Yesu ka niyòrò taali fè Hadamadenya la ani a saya fè gengenjiri kan, a ye Sitanè fanga tinyèn. <<Yesu yèrè fana kèra u bonyògònko ye ka niyòrò ta Hadamadenya la ten. A y'o kè walisa saya fanga bè min bolo, Sitanè kòni, a ka o fanga tinyèn ni a yèrè saya ye, walisa minw tun bè jònya la u si bèe la saya nyèsiran kosòn, a ka olu bèe tila.>> Heburuw 2:14,15

<<Ala ye fèn bée bōsi kuntigiw ni fanga-tigiw la ka u kè mafilèli fènw ye fèn bée nyè na, k'a masòrò a ye se sòrò u kan Krisita gengenjiri barika la.>> Kolosekaw 2:15

<<Aw b'a dòn ko Krisita y'i jira walisa ka jurumu bò mògòw la, jurumu si tè ale la. Mògò o mògò tolen bè ale la, o tè to ka jurumu kè nka min bè to ka jurumu kè, o ma ale ye, o ma ale dòn.

Denmisènw, mògò si kana aw lafili. Min bè to ka tilennenya kow kè, o tilennen bè i ko Krisita yèrè tilennen bè cogo min na. Min bè to ka jurumu kè, o bōra Sitanè de la, katuguni Sitanè bè jurumu kè kabini fòlòfòlò. Ala Denkè y'i jira nin de kosòn, walisa a ka Sitanè ka kèwalew tinyèn.>> 1 Yuhana 3:5-8

I bè se ka kè sesòròbaaw ye ni i bè i jigi da Ni Senu n'a ka sebaaya kan. <<Aw kòni, denmisènw, aw bōra Ala la, aw ye se sòrò o kira nkalontigèlaw kan, katuguni min bè aw kònò, o ka bon ni dinyè kònò ta ye.>> 1 Yuhana 4:4

I kana nyinè a kò ko Sitanè ye dafèn dò ye. A tè sòrò yòrò bée tuma bée. A tè fèn bée dòn. A tè se ka fèn bée kè. Hali bi Ala bè a kun na. A bè dan tigè a ye, a tè se ka tèmèn min kan. Job 1:12 ni 2:6 filè.

I ko ciden Paul y'a kè cogo min na, i bè se ka i jigi da nin kan: <<Nè y'a dòn k'a jèya ko saya wo, nyènamaya wo, mèlèkèw wo, kuntigiyaw wo, sisan fènw wo, fèn nataw wo, sebaayaw wo, sankolola fènw wo, dugukolo kan fènw wo, wala dafèn sifa o sifa, olu si tènà se ka an fara ka bò Ala ka kanuya la min bè Krisita Yesu an Matigi la.>> Romèkaw 8:38, 39

Don o don hòrònyali tèmèn sira ye kanminèli ani dannaya ye. <<O de y'a to, a'ye kolo Ala ye. A'ye jò Sitanè nyè ka a kèlè, ni o kèra, a na boli k'i mabò aw la.>> Yakuba 4:7

I ka kan ka jugu Sitanè kèlè ni Ala ka kèlèkè minanw ye, olu minw dira i ma. Olu caman ko fòra Efesekaw 6:11-19 la.

I ka Yesu ladege, o min ye se sòrò Sitanè kan. A kòròbòra tuma min na, a tora ka fò ko: <<A sèbènnen bè ko...>> Matiyu 4:4,7, 10.

I ka Yesu ladege, o min ye sun don ka Ala deli a ka kòròbòli waati la. O de kosòn fana a ye kalandenw laadi, olu minw ma se ka jinè dò gèn ko: <<Aw ka dannabaliya nò don. Nin jinè sifa tè bò ni Ala delili ni sun tè.>> Matiyu 17:19-21

I ka i Matigi Yesu Krisita ladege, o min ye se sòrò kòròbòli bée la gèlèma kan. A ko: <<Ne sago kana kè, fò e (Ala) sago.>> Matiyu 26:39. I ka Ala sago nyini tuma bée ni i barika bée ye. O tuma la i bè se ka Yesu ka kuma fòlen fana fò ko: <<nin dinyè kuntigi bè na, se si t'a ye ne kan.>> Yuhana 14:30

Ni i bè to Yesu la ni ale bè to i la, i jugu tènà se sòrò i kan. 1 Yuhana 5:18 ko: <<An y'a dòn ko mògò o mògò bangerà Ala fè, o si tè to ka jurumu kè, katuguni Ala Denkè bè o mara. Sitanè tè maga a la.>>

I ka dòn ko dannaya barika la, se sòròli laban jugu kan, o latigèra ani a ka surun an na. <<Hèrètigi Ala na Sitanè còngò aw sènw kòrò sòni. An Matigi Yesu ka nèema ka kè aw bée fè.>> Romèkaw 16:20.

O nèema min bè i mara ani min b'i kònò, o ye kèlèkè minanba dò ye fana.

Krisita Ni Senu bè Ala deli i ye tuma bée. Ala ka mèlèkèw cilen b'i kòrò k'i dèmè nin kèlèba la.

I ye se sòrò ka ban. Da a la.

J I N E W

1. Ala ye jinèw da wa?

Min fòra Sitanè daminè ko la, o ko ni jinèw ko ye kelen ye fana. U tun ye sankolo yòrò la ni dòw ye. Ni Ala y'u da tuma min na, u dafalen tun bè walisa ka baara kè Ala ye. U fana samana kòlòsili kè serubèn fè, o min ye Sitanè ye, a ka murutili waati la ka kan-bilali kè. Ninw bè yaala dugukolo kan finyè fè ka baara kè Sitanè ye.

Jude 6 kumana u ko la ko: <<Mèlèkèw fana minw ma to u ka kuntigiya fòlò la, nka u ye u yèrèw sigi yòròw bila.>>

Ciden Pière b'u wele ko <<mèlèkè minw ye jurumu kè.>> 2 Pière 2:4. Yesu y'u wele ko <<Sitanè ka mèlèkèw>>. Matiyu 25:41

2. Jinèw dama ka ca wa?

A fòra ko u fana ka ca kosèbè. Jinètò dò ye Yesu jaabi ko: <<Ne tògò kò jamaba, sabu an ka ca.>> Marka 5:9

Ciden Yuhana b'a jira ko Sitanè ni a ka mèlèkèw bè u ka fanga ni u ka sebaaya jira nin de la, u bè Ala ka mèlèkèw kuntigiba Misèl ni a ka mèlèkèw kèlè, nka u tè se sòrò. O ni a ka mèlèkèw kerunnà dugukolo kan nyògòn fè. Jirali 12:4, 7-9.

3. Dibi fanga masaya kòrò ye mun ye?

I ko i y'a ye mèlèkèw kò ta fan fè cogo min, kuntigiya ko ni ko labènni cogo bè jinèw

fana fè. Matiyu 9:34 ko: <<A bè jinèw gèn ka bò mògòw la jinèw kuntigi de barika la.>>

Paul bè mèlèkèw murutilenw wele ko <<kuntigibaw, fangatigiw ni nin dinyè kunnasigibaw ani sankolo yòròw la jinèw>>. Efesekaw 6:12

Hali ni o kuntigibaw bilen bè, dannabaa ka kan ka a yèrè kòlòsi. A kana u lagosi.

I ka 2 Pière 2:10, 11 kalan ani Jude 8 fo 10.

Matiyu 12:43-45 ni Luka 11:26 b'a jira ko dòw fanga ka bon ani dòw fanga ka jugu ka tèmèn dò wèrèw kan. Yesu ko: <<Nin jinèw sifa tè bò ni sun ni Ala delili tè.>> Matiyu 17:21

Nka Sitanè ka masaya kan tilalen tè, O de kosòn a fanga ye sirankoba ye.

Walisa ka se sòrò a kan, Yesu fòlòla ka o kuntigi <<cè barikama>> siri Ni Senu ka sebaaya barika la. Matiyu 12: 24-29.

Ninw ni juguw bèe lajèlen bè jate, dibi fanga masaya ye. I bè se ka Efesekaw 2:2 ani Kolosekaw 1:13 kalan.

Yesu ye se sòrò o masaya dibima kan a saya de fè gengenjiri kan. Heburuw 2:14

4. Jinèw cogo ye mun ye?

Nògòlenya,

Ala ka Kuma b'u wele ko <<ni nògòlenw ani ni juguw>>. Dòw ka jugu ka tèmèn dòw kan. U bè u yèrèw di nògòlenya sifaw bèe ma ni ko-jugu kèli ni lafili ani nkalon.

Dòw bè yaala finyè fè ka baara kè u kuntigi Sitanè fè. Dòw sirilen bè dingè dibima kònò. Adoro, olu ka jugu haali. I ka Jude 6 ani 2 Pière 2:4 kalan. (Karamògò dòw bè miiri ko jinèw minw bè gèn ka bò mògòw la, olu bè siri nin yòrò dibima la kini don kama. Luka 8:31)

Jinèw kòni, farikolo tè u fè. Niw don. O de kosòn u bè cogo nyini ka don mògòw la wala bèganw. Marka 1:23; 3:11; 5:2; 7:25.

Tuma dòw la, u caman bè don mògò kelen na i ko min kèra Gadaraka la. Luka 8:26-33; Marka 5:13. Jinè wolonwula tun bè Magdala Mariyama la. Luka 8:2. U bè o tigi farikolo bila u ka baara jugu la. U bè se ka sini ko nyèfò, Kèwalew 16:16. U bè se ka kabakoba kè. Kèwalew 8:11 ni Ekisode 7:8-13. O bè mògò dòw lafili katuguni dòw bè miiri ko o tigi ka fanga bòra Ala fè. U hakili tinyènnen don.

Lafiyantanya

U bè lafiya nyini nka u t'a sòrò, Matiyu 12:43,44. O b'a jira ko ni su kililaw bè o niw wele tuma min na, ko caman u bè o farikolo tigiya minè. Ni jinè donna dannabali dò la, o tigi fana lafiyantanyan don. A wajibiyalen don ka o jinè sago kè hali ni a t'a fè ka o kè. Hèrè tè yen.

O la, minw bè jinèw gèn ka bò mògò la, olu ka kan ka nin ko kòlòsi. Jinè gèna ka bò min na, o tigi k'a yèrè bèe di Ala ma ka ya-fali sèbè nyini a ka jurumuw bèe la. O tigi ka kan ka o jurumuw bèe kelenkelen tògò wele k'a jò u la ka nimisa.

O kò, karamògò ka kan ka Ala deli o tigi ye walisa a ka fa Ni Senu la. N'a ma fa Ni Senu la, a laban bè se ka juguya ka tèmèn fòlò ta kan, fo jinè wolonwula bè don o tigi kòndò.

Ka kènyè ni kalan dilen ye min sèbèna Efesekaw Kitabu la, karamògò dòw b'a fò ko nin ka kan ka kè mògò tuubi tuma la fana. Jinèw ka kan ka siri walisa u kana se ka baara kè dannabaa kura la. Kò u ka fanga ka tinyèn dannabaa kura kun na.

Ekisode 20:4,5 ko: <<I kana ja dèselèn si dila i yèrè ye wala fèn si bisigi, sankolo la fèn wo, dugukolo kan fèn wo, dugukolo ju-kòrò ji la fèn wo. I kana i biri u kòrò, i kana baara kè u ye, katuguni ne, Matigi, i ka Ala, keleya bè ne la.

<<Ne bè faw ka tilenbaliya hakè bò u denw la fo ka taa bila ne koniyabaaw bònson sabanan ni a naaninan la.>>

O la, jinèw ka fanga bè se ka to mògò denw la fo ka se a bònson naaninan ma.

Cogoya Dòw

Jinèw bè kuma ani u bè Yesu ni Hadamadenw da la kuma jaabi. Marka 3:11

U bè siranya dòn. Matiyu 8:29

U bè latigèli kè. Luka 8:31

U bè baara kè nyògònw fè, Yakuba 2:19

U dimiya ka bon. Matiyu 12:44

Fangaba b'u la, Matiyu 8:28

Marka 5:4

U tè se k'i miiriya dòn. Ni i bè miiri Ni Senu kow de la ka Ni Senu diyanye siraw taama, ni juguw tè se ka i ka miirili dòn. Nka u bè se ka u yèrè ka miirili lase i ma. Romèkaw 8:5

U ka kegun ka Hadamadenw ka cogow bèe faamu. U b'o keguya bila baara la Ka mògò lafili.

Jinèw bè Yesu kan minè. <<Aw kòni, aw bòra Ala la, aw ye se sòrò, katuguni min bè aw kòndò, o ka bon ni dinyè kòndò ta ye.>> 1 Yuhana 4:4.

E dannabaa! I ja gèlèya. I kana siran. Ala ko: <<Minw bè ne kanu ka ne ka ci fòlenw mara, ne bè makari olu bònson waa caman la.>> Ekisode 20:6

O bèe la, i kana yòrò di jinèw ma ka fanga sòrò i kan. I hakili fa Ala ka Kuma la. I da fa kuma duman ni kuma tilen na, nògòlenya tè min na. I ka i ka Ala kanu ni i dusukun bèe ye ka a sago kelenpe kè.

5. Jinèw bè mun baara kè?

Fòlò, i k'a dòn ko Sitanè ni a ka mèlèkèw murutilenw bè bari ta Matigi fè tuma bèe ni u barika bèe ye. U kuntigi Sitanè tè se ka kè yòrò bèe tuma bèe. O la, a bè a ka jinèw ci k'a sago kè. Sitanè bè baara kè cogo min na, olu bè baara kè o cogo kelen na.

Ayiwa, u ka kèwale juguw bèe tēna lakali yan. Nin kalan nyēsinnen bè Ala ka Kuma ma ani min fòra u ko la Kitabu senuma kòndò.

U bè Ala ka baara bali.

Kira Danièl b'a jira ko fangatigiw bè cogo nyini ka Ala ka mèlèkèw kuntigiw ka baara bali. A sèbènnen bè a fè ko u la kelen y'a fò a ye ko: <<Perse masaya kuntigi ye ne bali tile mugan ni kelen kòndò nka kuntigibaw la kelen min tógò ko Mikaèl (Misèl), o nana ne demè O de kosòn ne mēna Perse jamana masakèw fè yen. (10:13)>>

Ko <<Ayiwa, sisan ne bè kòsegin ka taa Perse kuntigi kèlè. Ni nē taara Javan (o kòrò Grèki jamana) kùntigi bè na. Mògò si tè ne demè ka o kuntigi juguw kèlè fò aw kuntigi Mikaèl kelēpe. (10:20,21)>>

U bè Krisita ka baara bali.

Yesu Krisita ka Kibaru Duman sèbènw b'a jira ko ni jugu caman tun b'a fè ka Kisibaa ka baara bali. O balili kow tōra sen na fò ka se. Kèwalew Kitabu ma ani ka tēmèn o kan yèrè. I bè se ka Kèwalew 5:16, 8:7, 16:16 kalan.

Ciden Paul bè dannabaaw lasòmi Efesekaw 6:12 la ko: <<an ni minw bè kèlè kè (bari ta) o tè Hadamadenw ye, nka o ye kuntigibaw ni fangatigiw ni nin dinyè dibima kunna sigibaaw ye, ani sankolo yòròw la jinèw.>> Waati dò la o kèlè bè kè yòrò yebaliw la, o ye sankolo yòròw ye.

Laban tuma la, dibila masaya ka fangatigiw bèna kèlè kè kosèbè ka tēmèn fòlò ta kan. Sitanè ni a ka mèlèkèw (jinèw) na kèlè laban kè sankolo la Misèl (Mikaèl) ni a ka mèlèkèw fè, <<nka u ma se sòrò. U ma yòrò sòrò sankolo la tun.>> Jirali 12:7-9, 12.

U ka laban tuma baara filè nin ye Matigi kama: <<U bòtò don ka taa dugukolo kan masakèw bèe sègèrè, walisa ka olu lajè Ala Sebāayabèetigi ka donba kèfè kama. O jinèw ye masakèw lajè yòrò min na, a tógò ko Harmagedòn, heburu kan na.>> Jirali 16:14,16.

Jinèw bè Ala ka baara nyèfè taali bali. U bè Ala ka baarakèlaw bali ka Kibaru Duman fò. Kèwalew 17:13-14. Ni Paul tun b'a fè ka taa Tesalonike, Sitanè y'a bali o la sinyè fila. 1 Tesalonikekaw 2:18. A bè sòrò ko a bè a ka jinèw bila o balili baara la fana.

Ni Yesu Krisita nali filanan surunyara tuma min na, jinèw bè dò fara u ka baara kan.

U bè mògòw kama.

Filanan, u bè bari ta mògòw fè. U ma se sòrò Matigi kan, o la u bè cogo nyini ka se sòrò Hadamadenw kan walisa u ka u kuntigi Sitanè sago kè. U ma se ka min kè Dabaa Matigi la, u b'o kè a ka dafènw la k'u tinyèn.

U b'o kè cogo sifa caman na. O de kosòn, Ala ka Kuma bè nin ko haramulenw fò ko olu kana kè: dònbaaya ni filèli, suw kilili, burguridali ni boli dilali, subaaya ni kilisifò ni jinè kilili.

A haramulen bè ka den di boli ma fana. Ko jugu min bè kè olu fèn bèe sen fè, i n'a fò jatoya ni kakalaya, o haramulen bè fana.

Kèwalew 13 la, a fòra ko dònbaa Elymas tun b'a fè ka mògò dò bali ka dannaya kè Krisita la. Paul, falen Ni Senu la, y'a fò a ye ko: <<Mògò falen keguya ni nanbara sifa bèe la, Sitanè den, tilènnenya bèe jugu, i tè Matigi ka sira tilènnenw yèlèmani dabila wa?>>

Dòw bè layidu ta ni jinèw walima Sitanè ye. Esayi 28:15 ni 18. Jinèw b'a fò ko o tigi bè nafoloba wala hòrònyali wala fangaba sòrò u fè, nka a laban ye jònnya ni saya ye. Ka la-yidu ta u ye, a sòngò ka gèlèn haali.

I ka nin versey yaala k'u kalan: 1 Tile Kibaru 10:13; Esayi 8:19, 44:25; Ezekiel 21:26; Mise 3:6,7; Jeremi 29:8; Zakari 10:2; Kèwalew 16:16-18; Galasikaw 5:19-20.

Mògò mana ninw kè, jinè bè fanga sòrò ka baara kè o tigi kònò. O fanga nò bè se ka to o tigi ka modenw na fo ka se a mowolo naaninan la. Ekisode 20:5.

Juda ye Yesu janfa.

Ala ka Kuma b'a jira i la ko ni juguw bè jurumukèla dòw bila u ka fanga kòrò. Juda ye o nyèjiralan ye, o min ye Yesu janfa.

1. Fòlò, a nyènatòmòna Matigi fè ka kè a ka kajanden tan ni fila la dò ye.
2. Filanan, wari bilalan tun b'a bolo, nka ale tun ye sonyalikèla ye. Yuhana 12:5-6 ani 13:2.
3. Sabañan, Sitanè donna Juda kònò. Luka 22:3-6 ani Yuhana 13:27.13-14.
4. Naaninan, ka se ka Yesu don bolola, a y'a da susu. Matiyu 26:48, 49. A nimisara wari tali ko la. O kò, a taara ka a yèrè dulon. Matiyu 27:3-5

O cogo la, min ye o nkalontigèla ni o mògò fagala ye, ale bè mògòw nyèminè jurumu sira fè dònin dònin kabini a daminè tuma fo ka u bila halakili yòrò la.

I ka Efesekaw 2:1-3 ni Matiyu 16:21-23 ani Kèwalew 5 lajè.

Jinèw bè baara kè nin cogo la ka danna-baliw kè jurumu jònw ye.

E min kèra dannabaa ye, i yèrè kòlòsi walisa i kana dannaya fili ka kè jurumu jòn ye tun. Ka to ka jurumuw kè, o ye farati ba ye. O bè yòrò di jinèw ma ka i hakili sama miirili bènballi fè. i barika bè dògòya fo a bè gèlèya ka Ala sago kè. I bè daminè ka kojugu ani dibila ko kanu ka tèmèn Ala n'a ka Kuma kan. Ni mògò dò bè to ka nin sira taama, jinèw bèna o tigi tòorò kosèbè.

Jinèw bè mògòw lafili.

I ko u kuntigi Sitanè, u bè lafilili baara kè. Yesu ye kabako min kè ani a ye kalan min di, jinèw bè mògò lafili o kow ta fan fè.

Ni Senu bè kuma kiraw fè. Jinèw bè kuma dònbaaw fè.

Yesu Krisita bè mògò kènèya. Jinèw bè se ka mògò kènèya fana, nka a laban ye saya ye.

Krisita ka dònnya bè yen. Jinèw ka kalan ye nkalon ani filankafoya ye.

I bè se ka nin versey kalan: Matiyu 7:21-23. Ekisode 7:11; 8:7, 18-19. 2 Timote 3:8.

Ni Yesu Krisita nali filanan surunyara tuma min na, jinèw bè dò fara u ka lafili baara kan. Krisita yèrè ye o kow bèe suda i la ko: <<Ni mògò dò b'a fò aw ye o tuma la ko: A filè Krisita bè yan, wala a bè yen, aw kana da o la.

<<Sabu Krisita nkalontigèlaw ni kira nkalontigèlaw na wuli. U na taamashyènw ni kabakow kè walisa ka mògòw lafili. Ni u tun bè se ka Ala ka nyènatòmòlenw lafili, u tun na o kè. Aw kòni ka aw yèrèw kòlòsi dè.>> Marka 13:21-23

<<Ni Senu b'a fò k'a jèya ko laban donw la, mògò dòw na muruti dannaya ma ka jinèw lafilibaaw ni jinèw ka kalan kow lamèn nkalontigèlaw ka filankafoya fè.>> 1 Timote 4:1

Ko caman nin nyògòn kalan kow bè se eglisi ma. Min bè kalan di, o tigi bè kè i n'a fò a kèra dannabaa wala karamògò kènè-taamabaa ye. O kalan dibaa bè kuma i ko dannabaa. A bè Ala ka Kuma dò fò nka a tilennen tè. A bè nkalon ani filili ko fò ka sigasiga don a lamènbaa la.

2 Timote 3:4 fo 7 bè u ka ko jèya, ko: <<u falen bè kuncèbaya la, nyènajè kow ka di u ye ka tèmèn Ala ko kan. Ala sira kòkanna kow taamabaaw, nka u bahna a ka sebaaya ma. I k'i jèngè ka mabò o nyògòn mògòw la. U dòw bè don sow kònò ka muso hakilintan dòw nègèn. O musow kòni dòninen bè ni jurumuw ye, u tugulen bè nege sifa caman nõ fè. U bè kalan tuma bèe nka u tè se ka tinyè faranfasi k'a dòn.>>

I ka nin yòròw kalan fana:

1 Timote 4:1-3; 1 Masakèw 22:19-23;
2 Tesalonikekaw 2:9-12; 1 Kòrèntekaw 10:14-22
Kèwalew 16:16-18.

Ni dò bè Ala ka Kuma mafiyènya, jinèw bè se k'u ka lafili baara kè. Ni dò tè to ka Ala ka Kuma lamèn wala k'a kalan, jinèw bè se ka cogo sòrò ka baara kè. Ala ka Kuma bè min fò, dannabaaw ka kan ka jija k'o dòn walisa niw walima kalan wèrè kana u lafili.

<<E kòni, i kalanna ko minw na ka u dòn tinyè ye, i nòròlen ka to olu la. I ye i kalanbaaw dòn o kow la. I ye Kitabu senumaw dòn kabini i denmisènma. Olu de bè se ka hakilitigiya di i ma walisa i ka kisi dannaya fè, o min bè Krisita Yesu la.

<<Kitabu kuma bèe kèra a sèbènnikèlaw kònò Ala dafinyè fè. Nafa b'a la kalanni ni kòròfòli ni latilenni kama, ani kololi, tilennenya ko la, walisa Ala ka mògò ka dafa, a selen kèwale nyumanw bèe la.>>

2 Timote 3:14-17.

Farisogo tòròbaaw

Waati dòw la, bana dòw ye jinèw nõ ye. O bèe tè jinèw nõ ye. Yesu y'a ka kalandenw ci <<ka fanga di u ma ka jinèw gèn ka bò mògòw la ani ka banaw ni barikantanya bèe kènèya.>> Matiyu 10:1, 8. Yesu ye faranfasi kè bana ni jinèw donni mògòw la cè.

Nka a jèlen don ko jinèw bè mògòw tòrò u farisogo la. O bè ye don o don nin dinyè la. Ala ka Kuma bè o jèya i ye fana.

I bè se ka nin yòròw kalan Ala ka Kuma la: Job 2:6,7. Luka 13:11,16. Kèwalew 10:38. 2 Kòrèntekaw 12:7. Matiyu 8:28; 9:32,33; 12:22; 15:22; 17:14, 50.

U bè mògò hakili yèlèma k'a tinyèn.

U bè mògò siri kojugu kèli la i ko, kkalaya ani jatòya. Jinèw ka baara don ka dannabaaw nègèn ka farisogo ka kèwalew jira. U b'a fè ka dannabaaw hakili yèlèma k'u siri ni farisogo nege ka fòlòkò ye. I ka Galasikaw 5:19-21 kalan.

Ayiwa, dò bè taama farisogo nege sira fè ka sababu nyini k'a fò ko <<Jinè nõ don.>> Ni nyògòn jurumuw bèe tè jinèw ka baara ye. Farisogo nege bè min na, o b'o tigi nègèn ka o kow kè. Yèrè sago kèli don. O la, i ka jija ka Ni Senu sira taama ka Ala sago kè.

6. Jinèw bè baara kè waati jumèn na?

U bè u ka juguya la tuma bèe, nka su fè ka di u ye. U ka baara bè caya dibi kòrò katuguni u ka kèwalew ka jugu. Yuhana 3:19-20.

Ka fara o kan, san kònò waati dòw latigèlen bè ka kòrò kabini fòlòfòlò. Sitanè ka batoli kow bè kè ka caya o waatiw la.

Subaaw ni filèlikèlaw ni dònbaaw ani Sitanè batobaaw bè u ka kow kè san yèlèmani donw na, i ko kalo kuraw ani kalo jè.

I ka kòlòsili kè nin tilèw la fana minw latigèra ka kòrò ko saraka ka faga (bèganw walima mògò) Sitanè ye: fevrier kalo tile 2, avril kalo tile 26 fo mai kalo tile 1, juwin kalo tile 21, uti kalo tile 3, septembari kalo tile 22, okotoberi kalo tile 29 fo novembari tile 1, desenberi kalo tilew 22 fo 24.

Nin waatiw la ko caman dannabaaw ja bè tigè. U hakili ka teli ka nyaami. U ka sunògò fana bè tinyèn.

O la, i ka kan k'i yèrè kòlòsi nin waatiw la. I k'i denw kòlòsi kosèbè fana.

I ka kan ka jija Ala delili la nin waati latigèlenw na. I ka Ala deli i yèrè ye ani i somògòw ni i ka baarakènyògònw. I ka Ala deli ko a ka fanga dibimaw siri. I ka Ni Senu deli ka kè kènè ye yòrò dibima la. I ka Yesu deli ka aw bèè hakili ani aw farisogo datugu ni a joli fanga ye. A ka nyi ka sun don o donw.

A ka nyi ni eglisi la mògòw b'u lajè ka tanuliba kè Ala ye k'A bato. Tanuliba ka kè Yesu Krisita ka matigiya kosòn. Versew min bè Fa Ala ani Denkè fanga jèya ani minw bè u tanuli ko fò, olu ka kalan Ala ka Kuma la.

7. Kiri bè tigè u kan wa?

<<Mèlèkèw minw ye jurumu kè, Ala ma hinè u la, nka a ye u fili jahanama dingè dunba dibimaw kònò k'u sirilen mara yen kiri don kama.>> 2 Pièrè 2:4

<<Mèlèkèw fana minw ma to u ka kuntigiya fòlò la nka u y'u yèrèw sigi yòrò bila, Ala ye olu siri ni nègè jòlòkò banbaliw ye dibi jukòrò kiri donba kama.>> Jude 6

Dingè dunba dandònbali: o ye yòrò ye jinèw maralen bè min kònò. U tè se ka bò yen ni Ala ma o yamariya di u ma.

Jirali 9:1 ni 2 ani 11 ko: <<Masakè bè u kunna, o dingè dunba dandònbali mèlèkè don.>> O mèlèkè tè fèn wèrè ye fò Sitanè yèrè.

Jinè minw welèla <<jamaba>>, olu ye Yesu deli ko a kana u tòorò sannu a waati latigèlen ka se ani ko a kana u ci ka taa halaki dingè kònò. Matiyu 8:29. Luka 8:31.

Kabini Yesu ka baara daminè tuma, jinèw y'a dòn ko u ka kiri ko bè surunya. Siran kojugu kosòn, u tun bè yèrèyèrè ka pèrèn ko: <<I ye Ala Denkè ye. E! I bè mun nyini an fè, Yesu Nazarètika, i nana ka an halaki wa? I ye min ye, ne bè o dòn. Ala ka Senuma.>> Luka 4:33, 34, 41. Matiyu 8:29

Ciden Yakuba ko: I dara a la ko Ala ye kelenpe de ye, o ka nyi. Jinèw fana dara o la u bè yèrèyèrè.>> Yakuba 2:19.

Yesu b'u gèn.

Ka Yesu to dugukolo kan, a ye jinèw jugu caman gèn ka bò mògòw la. A ye kiritigè dòw kan o waati la.

-- Yesu ye jinètòw ni kirikirimashiyèn tòw kènèya. Matiyu 4:24

-- Yesu ye jinèw gèn ka bò u la a ka kuma fè. Matiyu 8:16

-- Yesu ye Gadaraka jinètò fila kènèya. Matiyu 8:28-32

-- Yesu ye jinètò bobo ni jinètò finyètò kènèya. Matiyu 9:32; 12:22

-- Yesu ye jinè gèn ka bò Kananka muso denmuso la. Matiyu 15:22

O cogo la, <<Yesu tun bè jamana yaala ka ko nyuman kè ka Sitanè ka tòoròlenw bèè kènèya, katuguni Ala tun b'a fè.>> Kèwalew 10:38

<<Ala Denkè y'i jira nin de kosòn walisa a ka Sitanè ka kèwalew tinyèn.>> 1 Yuhana 3:8

Yesu ye se sòrò jinèw kan a saya ni a joli bònnon barika la. O kèra gengenjiri kan. Kolosikaw 2:15 ko: <<Ala ye fèn bèè bòsi kuntigiw ni fangatigiw la ka u kè mafilèli fènw ye fèn bèè nyè na, k'a masòrò a ye se sòrò u kan Krisita ka saya gengenjiri barika la.>>

U ka Tòorò Banbali

Matigi nali filanan bè na ni a nòorò ye. O bè kè se sòròli laban ye Sitanè ni a ka mèlèkèw kan. Olu na u ka kèlè laban kè sankolo yòrò la. U tènà se sòrò katuguni Mikaèl (Mìsèl) ni a ka mèlèkèw na u gèn ka bò yen. U tènà yòrò sòrò tun. Jirali 12:7-9 lajè.

Sitanè ni a ka mèlèkèw na kerun nyògòn fè dingè dunbà kònò ka san waa kelen kè yen kaso la. Jirali 20:1-3 ani Esayi 24:21-23 .

San waa kelen dafalen kò, olu na kerun dingè belebeleba tasumama kiribima kònò. U na tòorò yen su fara tile kan, badaa fo badaa. Jirali 20:7 ani 10 bè o de jèya.

8. Danabaa ka mun kè?

1. I hakili ka to a la tuma bèe ko o kèlè ye Ala Sebaayabèetigi Kòròtalenba ta de ye. A ye kiritigè Sitanè n'a ka mèlèkèw kan ka ban.

2. I ka to ka Ala filè. Ni Senu bèna i laadi. I ka kolo a ye k'i jigi bèe da a kan.

3. I ka Ala tanu tuma bèe fèn bèe kosòn. Tanuli, o fana ye ka dannaya kè Ala ka kunmabòli fanga la tuma bèe la. Ala bè sigi a ka mògò ka tanuli la. K'i to ka Ala tanu, o bè yòrò di a ma ka a ka sebaaya jira. O bè cogo di a ma k'a ka fanga don i kònò. I bè yèlèma. I bè ko filè cogo min na k'o faamu, o fana bè yèlèma.

Jinèw ani Sitanè bè siran kosèbè fèn kelen nyè. O ye dannabaaw ka tanuli ye. Tanuli sèbè bè kè yòrò min na, u tè se ka baara kè yen.

4. I ka tèliya ka Ala deli i Matigi n'i Kisibaa Yesu Krisita tògò la. Ko a ka i dèmè. Ko a ka i datugu ni a joli barikama ye.

5. I ka sun don ka delili kè ka ban Sitanè n'a ka jinèw ka baara ma. Yakuba 4:7

6. I k'i jò i ka jurumu bèe kelen-kelen na ka yafali nyini Ala fè Yesu Krisita tògò la.

7. I ka to Ni Senu k'i nyèminè ko bèe la. A tò a ka i dèmè ka faranfasili kè niw ni nyògòn cè.

8. I ka jantò i dannabaanyògòn na. Efesekaw 6:17, 18.

Min sèbèna nin kò, o bè se ka i ka nyininkali dów jaabi. A jaabi-liw bè bò Ala ka Kuma senuma la.

Ala ka kan ni batoli bèe ye.

Dutèrònòmè 5:6, 7: Ne ye i ka Ala ye...

I kana bato fèn wèrè si kè i fè ne kò.

1 Tilew Kibaru 16:29

Aw ka nòorò da Matigi tògò kan, a ka kan n'a ye. A'ye na ni nili fènw ye ka u bila Matigi nyè kòrò. Aw ka Matigi bato, aw masirilen ni senuya ye.

Jirali 19:10

Ne ye n'bi a sen kòrò, ne tun b'a fè k'a bato, nka a ko ne kana o kè, ne ni ne balima minw bè Yesu seereya kumaw mara, ko ale ye anw bonyògònko jòn de ye, ko ne ka Ala bato.

Matiyu 4:10

Yesu ko: Taa ka bò yan, Sitanè, katuguni a sèbènnèn bè ko: I ka i Matigi Ala bato ka baara kè o kelenpe ye.

Zaburuw 95:6

A'ye na an ka an biri a kòrò k'a bato. Matigi min ye an da, an ka an nyòngiri o kòrò, k'a masòrò ale de ye an ka Ala ye.

Minw lafilila, olu bè kanbilalen bato.

Jirali 13:3,4

Dugukolo kan mògòw bée kabakoyara ka tugu o wara nò fè. U ye dragon bato, katuguni a ye fanga di o wara ma. U ye wara fana bato.

Aw kana Ala juguw bato.

Sitanè ni jinèw b'a fè olu ka bato.

Matiyu 4:8,9

Sitanè taara ni Yesu ye ko kura ka taa kulu jamanjan kan ka dinyè masayaw ni u bonya bée jira a la, k'a fò a ye ko: Nj i b'i nyòngiri ne kòrò ka ne bato, ne na ninw bée di i ma.

Jirali 9:20

Mògò tò minw ma faga o tòoròw fè, olu ma nimisa u bolow ka kèwalew la. Jinèw ni boli minw dilara ni sanu ye wala warijè wala nsiranègè wala kabakurun wala jiri, u ma olu batoli dabila, olu minw tè se ka yeli kè wala ka mènni kè wala ka taama.

Ala bè nin sifa batobaaw halaki:

Jirali 16:2; 20:13,14

Wara jugu ka taamashyèn bè mògò minw na, ani a ja batobaaw, joli juguw kèra olu la ka u tòorò kosèbè... Kiri tigera suw bée kelenkelen kan ka kènye ni u ka kèwalew ye. Saya ni Hádèsi kerunna dingè belebebeba tasumama kòrò. O dingè tasumama ye saya filanan ye.

Esayi 42:8

Ne de ye Matigi ye, o ye ne tògò ye. Ne tènà ne nòrò di dò wèrè ma, wala ka ne bonya di bato fèn wèrèw ma.

Aw yèrèw kòlòsi boli batoli ma.

1 Yuhana 5:21

Demisènw, a'ye aw yèrèw kòlòsi boli batoli ma.

Ekisode 20:3-5

I kana bato fèn wèrè si kè i fè ne kò. I kana ja dè-sèlen si dila i yèrè ye wala fèn si bisigi, sankoto la fèn wo, dugukolo kan fèn wo, dugukolo jukòrò ji la fèn wo. I kana i biri u kòrò, i kana baara kè u ye.

Batofèn tòw haramulen bè Ala fè.

A dagalen bè ka sarakaw bò mògò ye.

Dutèrònòmè 12:29,30,31

Aw bèna siya minw ka jamana sòrò, olu ye u ka bato fènw bato yòrò minw na kulu jamanjanw ni tintinw kan, ani jiri sun kènèw bée jukòrò, aw ka olu ei. O tuma la i k'i yèrè kòlòsi. I kana minè jan na ka tugu o mògòw nò fè, u halakilen ko ka bò aw cema... I kana o kè i ka Ala la, katuguni ko haramulen minw ko ma di Jehova ye fewu, o mògòw ye olu bée kè u ka bato fènw batoli la. Hali u denkèw n'u demmusow, u bè olu jèni ni tasuma ye u ka bato fènw ye.

Mise 6:7

Ne na ne den fòlò di ka ne farikolo den di ka ne ni ka jurumu kafari wa?

Krisita joli bè jurumu jòsi ka bò yen.

Boli batoli ko

Romekaw 1:25

U ye Ala ka tinyè falen nkalon na, ka dafènw bato ka baara kè olu ye, ka Dabaa Ala to yen, tanuli bè o min ye badaa badaa. Amiina.

Zaburuw 115:3-8

Nka an ka Ala bè sankolo la, min ka di a ye, a bè o de kè. Siyaw boliw dilara ni warijè ni sanu ye, Hadamaden bolo baara nò don. Da bè u la, nka u tè kuma, nyè bè u la, nka u tè yeli kè. Tulo bè u la, nka u tè mènni kè, nun bè u la, nka u tè fèn si suma mèn. Bolo bè u la, nka u tè fèn minè. Sen bè u la, nka u tè taama, u ngònò tè mankan si bò. U dilabaaw ani minw b'u jigi da u kan, olu ka kè i ko u cogo.

Boli batoli ye jinèw batoli ye fana.

1 Kòrèntekaw 10:14,20

A'ye aw yèrèw kòlòsi bolibatoli ma... Nka Ala dònbaliw bè sònni min kè, u bè jinèw de sòn, u tè Ala sòn. O de kosòn ne t'a fè aw ni jinèw ka jè.

Boli batobaaw ka tòorò ko.

Jirali 21:8

Boli batobaaw ani nkalontigèlaw bée, olu niyòrò na kè o dingè belebebeba tasumama kiribima kòrò. O ye saya filanan de ye.

Boli batoli haramulen bè Ala fè.

A bè nyigin a la.

Aw kana boliw mara aw ka sow kònò!

Dutèrònòmè 7:24-26

A na u ka masakèw don i bolo, i ka u tógòw tunun ka bò sankolo jukòrò. Mògò si tèna se ka jò ka i bali, i ka u halaki. Aw ka u ka bato fèn ja dèsenenw jèni tasuma la. Warriè ni sanu min bè olu la, i nyè kana bò o si fè ka o ta, o kana na kè i minèli jan ye, sabu olu haramulen don Matigi i ka Ala fè. I kana fèn haramulen si ladon i ka so kònò, walisa i kana kè o bonyògònkò fèn halakita ye...

Yesu ka baara waati la, munna jinètò caman tun bè Ala ka siya nyènatòmòlenw cèma? Katuguni u bènbaaw ye jinèw bato!

Zaburuw 106:36,37,40

U ye olu ka boliw bato, o kèra u minèli jan ye. U ye u denkèw n'u dermusow kè saraka fagataw ye jinèw ye. O de kosòn Matigi dusu bora a ka mògòw kòrò. A nyiginna a ka ciyèn na.

Ekisode 20:5

I kana i biri u kòrò, i kana baara kè u ye, katuguni, ne, Matigi, i ka Ala, keleya bè ne la. Ne bè faw ka tilenbaliya hakè bò u denw la fò ka taa bila ne koniyabaaw bònson sabanan ni a naaninan la.

Subaaya bèe ye jurumu ye.

Ekisode 22:18 Aw kana a to subaa muso ka balo.

Dutèrònòmè 18:9-12

Matigi i ka Ala bè jamanà min di i ma, i kana tugu o siyaw ka ko haramulenw nò fè ka u ladege. Mògò min bè a denké wala a dermuso kè tasuma la saraka ye, o si kana sòrò aw cèma wala buguridala wala filèlikèla wala boli dilabaa wala subaa, wala kilisifòla wala jinèkilila wala dònbaa wala sukilila, katuguni o kow kèbaaw haramulen bè Matigi fè. O ko haramulenw de kosòn Matigi, i ka Ala, bè o siyaw gèn ka bò i nyè.

Mise 5:12

Ne na i ka ja dèsenenw n'i ka samasen jaw halaki ka bò i cèma. I tèna i biri i bolo baara nòw kòrò k'u bato tun.

1 Samuèl 15:23

Murutili ni filèli kè jurumu olu bèe ka kan, tulo gèlèya ni boli batoli ni terafim, olu bèe ka kan. K'a sòrò i banna Matigi ka kuma fòlen ma, Matigi fana na ban i la, i tèna kè masakè ye tun.

Kana ko nataw fò jinèw barika la.

Ala ko: Sankolo taamashyènw dònnya, ko ni subaaya ko ni farisogo cili ni a nyègènyègèli kana kè.

Levitike 19:26,28

Aw kana fèn si dun ka sòrò a joli b'a la. Aw kana dònbaaya kè. Aw kana filèli kè. Aw kana aw farisogo cici suw kosòn, aw kana nyègènyègèli kè aw fari la. Ne ye Matigi de ye.

Jeremi 27:9

Ayiwa, ni aw ka kiraw ni aw ka filèlikèlaw ni aw ka dònbaaw ni sankolo taamashyèn dònbaaw ni jinètigiw y'a fò ko aw tèna kè Babilonè masakè ka jònw ye, aw kana olu lamèn.

Zakari 10:2

K'a masòrò aw ka boliw ye kiraya kuma nkalormaw fò. Aw ka filèlikèlaw ye nkalon kiraya kè. U bè sugow nkalonmaw lakali ka dusu saaloli kuma fuu fò. O de kosòn Israèl bònson fililen bè yaala i ko saga kulu. U tòoròlen bè, sabu gènbaa tè u la.

Malaki 3:5

Ne na tèliya ka seereya kè filèkèlaw ni jatòyakèlaw kama, kalilikèlaw ni mirw tè baarakèlaw ka sara di u ma, ni u bè muso cè salenw ni falatòw tòorò ka siginfèw jalaki, n'u tè siran ne nyè, ne na tèliya ka kirigtigè olu kan.

A'ye aw jigi da saga gènna nyuman kan.

Yuhana 14:1 Yesu ko: Aw hakili kana nyaami.

A'ye da Ala la, a'ye da ne fana la.

Filèli, o kòrò ka ko nataw ni ko dogolenw fò cogo bènballi dòw barika la.

Subaaya, o kòrò dònbaaya min bè kè ni juguw barika la.

A'ye filèlikè sifaw bée dabila

Ka filèli kè suw kililaw barika la.

Esayi 8:19

Ni u y'a fò aw ye ko aw ka su kililaw ni filèlikèlaw nyininka ani minw bè file fyè ka nwununwunukan fò, aw ka u jaabi ko: Mògòw man kan ka u ka Ala nyininka wa?

Ka filèli kè ni farisogo yòrò dòw ani ja dèselenw ye.

Ezekiel 21:26

Babilonè masakè bèna i jò sira fara la, o siraw bèn da la ka binyèkisè ta ka boliw nyininka ka kòlòsili kè a ka saraka saga kònò binyè la.

Ka filèli kè berew barika la.

Ose 4:12

Ne ka mògòw bè u ka jiri bato fèn nyininka. U ka berew bè kow jira u la, k'a masòrò kakalaya dusu ye u lafili. U ye jatòya kè ka u ka Ala bila.

Tòorò min bè sòrò filèli kè kosòn.

1 Tilew Kibaru 10:13,14

Ayiwa Saul sara a ka filili kosòn, a ye o min kè Matigi la katuguni a ma Matigi ka ciw kè. A ye sukililaw fana nyininka. A ma sòn ka Matigi nyininka.

Mise 3:7

Yèlikèlaw na maloya, filèlikèlaw na maloya ka u kungolow funun...sabu u tènà jaabili si sòrò Ala fè.

Nin dinye kuntigi ka baara kè cogo

Ala dònbalaw bè sankolo taamashyènw dònbaaya ko kè.

Jeremi 10:2 Matigi ko: Aw kana siyaw ka ko kètaw kè, aw kana siran sankolo la taamashyènw nyè, hali ni siyaw bè siran u nyè.

Hèrè bè sòrò sèbènw wala fèn minw na, aw kana aw jigi da olu kan. A'ye ban Sitanè ka donki-liw ni a ka jaw bée ma.

Zaburuw 101:3 Ne tènà sòn ko jugu si ma. Mògò minw ye Ala bila, olu ka kèwalew man di ne ye, ne ka nafa si tè olu la.

A'ye filankafoya ni diinè sira salenw ni kuncèbaya bée dabila.

Matiyu 23:27

Bonè bè aw ye...filankafow! Aw bolen bè kaburu jèya= lenw fè. U kènèmalaw cè ka nyi, nka suw kolow ni fèn tolilen sifa bée bè u kònò.

Yèrè fagali bè bò Sitanè de la. Aw kana da Sitanè ni jinèw ka nkalon na, minw b'a fò ko n'i bè i yèrè faga, i na tila i ka degun kow n'i ka tòorò kow la. Krisita kèlènpe bè mògò tila.

Ekisode 20:13: I kana mògò faga.

Ekisode 15:2

Matigi ye ne barika ni ne ka tanuli sababu ye.

Ala ye ne kisi. Ne ka Ala don, ne na a bonya.

A'ye aw yèrèw mara Sitanè ka ka'an kow ma.

Kira nkalontigèlaw ko.

Jeremi 14:14

Matigi y'a fò ne ye ko: O kiraw ye nkalon kiraya kè ne tògò la, k'a sòrò ne ma u ci, ne ma ci si di u ma, ne ma kuma u fè. U bè ko minw fò aw ye, olu ye yeli fèn nkalontigèlaw ni kiraya kuma fufafuw ani u dusukun na miirili lafililenw ye.

Suw kililaw ko.

2 Samuèl 12:23

Ala Ni barika la, masakè Dawuda y'a fò a denké ko la ko: Nka sisan a sara, mun kosòn ne bè sun don tun? Yala ne bè se ka a lasegin tun wa? Ne kòni na taa ale fè yen, nka ale tènà na ne fè yan tun.

Aw kana kuma niw juguw fè fò ni aw b'a la ka u gèn ka bò mògò dò la Yesu tògò la. Aw kana aw jigi da u kan.

Ntalenw 21:31 Yèlèkan so bè labèn kèlè don kama, nka se sòròli bè Matigi boio.

A'ye boliw ni Sitanè ka sèbènw bèe tinyèn.

Kèwalew 19:19

Dònbaayakèla caman nana ni u ka sèbènw ye ka u jèni mógòw bèe nyèna. O kitabu w sèngè jatelen tun bèe warijè waa biduuru bò.

Se sòròla Sitanè kan Krisita saya fè.

1 Kòrèntekaw 15:22

Mògòw bèe bè sa Hadama la cogo min na, o cogo la fana, mògòw bèe na nyènamaya Krisita la.

1 Yuhana 3:8 Ala Denkè y'i jiri nin de kosòn, walisa a ka Sitanè ka kèwalew tinyèn.

Heburuw 2:14,15

Denw ye kelen ye farisogo ni joli la cogo min na, Yesu yèrè kèra u bònnyògònko ye ka niyòrò ta Hadamadenya la ten. A y'o kè, walisa saya fanga bè min bolo, Sitanè kòni, a ka o fanga tinyèn ni a yèrè saya ye, walisa minw tun bè jònnya la u si bèe la, saya nyèsiran kosòn, a ka olu bèe tila.

1 bè nyènamaya ni tolibaliya sòrò Krisita la.

2 Timote 1:9,10

Ale de ye an kisi ka an wele ka kè sènumaw ye. O ma kè an ka kèwalew kosòn, fò a yèrè ka ko latigèlen kosòn, ani a ka nèema, o min dira an ma Krisita Yesu la sani dinyè ka da. An Kisibaa Krisita Yesu ye o nèema jira sisan, katuguni ale de ye saya barika ban, ka nyènamaya ni tolibaliya jira kènè kan Kibaru Duman fè.

Dannabaa ka se sòrò Sitanè kan.

1 Piere 5:8,9

A'ye aw hakili sigi ka to aw nyè na! K'a masòrò aw jugu Sitanè bèe yaalayaala i ko waraba konbotò. A bè se ka min sòrò k'a dun, a bè o de nyini. Aw ka a kèlè ka aw sinsinnen to dannaya la.

Efesekaw 6:11-18

A'ye Ala ka kèlèkè minanw bèe dun aw la walisa aw ka se ka jò ka Sitanè ka nanbaraw kunbèn.

Yakuba 4:7 A'ye kolo Ala ye. A'ye jò Sitanè nyè k'a kèlè, n'o kèra, a na boli k'i mabò aw la.